



GYENESDIÁS NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK

GAZDASÁGI PROGRAMJA
2020-2025.

Készítette: Gál Lajos, polgármester

2020. április

Tartalom

1	BEVEZETŐ	3
1.1	Zala Megye Területfejlesztési Konceptiójának - a megye fejlesztésének 2030-as jövőképe..	5
1.2	A Balaton, így egyben a Zalai Balaton-part területfejlesztési és stratégiai prioritásai.....	6
1.3	Gyenesdiás Nagyközség településfejlesztési stratégiájában és hosszú távú koncepciójában megfogalmazott gazdasági jövőkép és célok	7
1.3.1	Turizmus jövedelmezőségének és munkahelyteremtő hatásának növelése	7
1.3.2	Termelő és szolgáltató gazdasági szektor élénkítése, helyi gazdaság diverzifikálása	9
1.3.3	Társadalom gazdasági erejének növelése	10
1.3.4	Horizontális célok	12
2	HELYZETELEMZÉS	14
2.1	Településszerkezet	14
2.2	Társadalom	16
2.3	Gazdaság.....	17
2.4	Az önkormányzat által ellátott feladatok	18
2.5	Gazdálkodás és fejlesztések a koronavírus helyzet árnyékában	20
2.5.1	Gyenesdiás helyi gazdaságvédelmi intézkedései a COVID-19 tükrében	21
2.5.2	A Kormány gazdaságvédelmi intézkedései a koronavírus járvány első heteiben	22
2.6	Gyenesdiás Nagyközség gazdasági helyzete	23
2.7	Pályázati helyzet – folyamatban lévő és áthúzódó fejlesztések.....	27
3	STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ.....	32
3.1	Fejlesztési alpcélok	32
3.2	Gazdálkodás és fejlesztés	34
3.2.1	Vagyonhasznosítás	34
3.2.2	Gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés	34
3.2.3	Beruházás, fejlesztés	35
3.3	Településfejlesztés, közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása	35
3.4	Szociális gondoskodás	45
3.5	A helyi adópolitika célkitűzései	46
4	A MEGVALÓSÍTÁS MECHANIZMUSA	46
5	AZ ÖNKORMÁNYZAT KAPCSOLATRENDSZERE.....	47
6	A GAZDASÁGI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK PÉNZÜGYI MÉRLEGE.....	48
7	ÖSSZEGZÉS.....	49

1 BEVEZETŐ

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény az önkormányzatok részére előírja a Gazdasági Program készítésének kötelezettségét. A Gazdasági Program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól, jelen esetben a 2019. évi választásokat követő 2024-es önkormányzati választásokig terjedő, vagy azt meghaladó időszakra. A Gazdasági Programot a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el, melynek időpontja **2020. április 25-e**.

Gondoskodni kell arról, hogy az **új ötéves önkormányzati ciklusra vonatkozó Gazdasági Program** összhangban legyen a hosszú távú településfejlesztési programmal. A Gazdasági Program tehát a választási ciklusra szól, de olyan stratégiai jellegű célokat is tartalmazhat, amelyek hosszabb távon megszabják az önkormányzati döntések irányát, és összehangoltabbá teszik azokat.

A Gazdasági Program, fejlesztési terv az önkormányzat részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével - a kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve - az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

Alapvető célja, hogy megfogalmazza azokat az alapelveket, megállapítsa azokat a **prioritásokat**, meghatározza mindazon teendőket, amelyek lehetővé teszik, hogy önkormányzatunk költségvetésének egyensúlyban tartása mellett:

- biztosítsa a nagyközség lakói számára fontos **intézmények működését** (az egyes települési közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldásokat)
- a **település-üzemeltetési** politika célkitűzéseit (minőségi vonalas infrastruktúra biztosítása)
- képes legyen a szolgáltatások színvonalának megtartására, fejlesztésére (a **munkahelyteremtés** feltételeinek elősegítésére, a településfejlesztési politika célkitűzéseire, az **adópolitika** célkitűzéseire való tekintettel)
- gondoskodjon a nagyközség **humán infrastruktúrájának** folyamatos fejlesztéséről (leginkább a szociálpolitika, családok támogatása, egészségügy kérdéseiről)
- a **kultúra**, művészetek, sport, egyházak és civil kapcsolatok kérdéseit,
- törekedjen az **élhetőbb lakókörnyezet** kialakítására (főként a közbiztonsággal kapcsolatos kérdésekre, az épített és természeti értékek megőrzésére)
- segítse a munkavállalók versenyképességét a munkaerőpiacon, fokozza a **közbiztonságot**.

Gyenesdiás Nagyközség Gazdasági Programja az önkormányzat által **2017. novemberében elfogadott Gyenesdiás Nagyközség Településfejlesztési Konceptiójára épül**, valamint a 2019 őszén tett vállalásokra.

Az OFTK (Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió) a nemzeti jövőkép elérése érdekében négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelöl ki, amelyek az alábbiak:

- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és a környezet védelme,
- térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az OFTK a nemzeti szükségletekből és sajátosságokból kiindulva középtávon (2014–2020 között) kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, amelyek az ország hosszú távú céljainak megvalósulását szolgálhatják. A nemzeti prioritások igazodnak az Európai Unió által megfogalmazott programozási keretekhez, melyeket érvényesíteni kell a hazai tervezés és végrehajtás során:

- a) patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben,
- b) fordulat a teljes foglalkoztatottság és tudástársadalom felé,
- c) útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé,
- d) népesedési és közösségi fordulat,
- e) területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán.

Gyenesdiás településfejlesztési koncepciójának 3 évvel ezelőtti megalkotása során **illeszkedett a Zala Megyei Integrált Területi Programja és Fejlesztési Terve (2014-2020) által** a megye területfejlesztése számára is megfogalmazott alapelvekhez, amelyek a következők: *térségi szemlélet, stratégiai megközelítés, integrált szemlélet, helyi erőforrásokra való építkezés, hatékonyságra való törekvés, az értékek megőrzése és fenntartható hasznosítása, a társadalmi igazságosság érvényre juttatása, a társadalmi kohézió szolgálata, partnerség.*

A 18/2015. (V.11.) közgyűlési határozattal elfogadott – később többször módosított (32/2015. (IX.24.) KH, a 36/2016. (IX. 22.) KH, a 42/2016. (XI.23.) KH, a 10/2018. (I.26.) KH, a 46/2018 (XI.15.) KH, valamint a 5/2020. (II.6.) KH) Zala Megye Integrált Területi Programja több prioritástengelyt határozott meg.

Alapelv és cél, hogy Zala Megye 2020-as évekre a munka, a **polgári gyarapodás** és a versenyképes térségi gazdaság szinonimájává váljon. Az erős, versenybe szálló megye megteremtéséért sikkra szálló zalaiaknak céljuk, többek között, hogy

- *megyénk minden polgára megélhesse és büszkén meg is élje a zalaiság lényegét, a természettel és hagyományaival összhangban élő, nemzetközileg versenyképes termékeket és szolgáltatásokat előállító szabad vállalkozások és önszervező közösségek dinamikus létét,*

- a Hévíz – Zalakaros – Keszthely - Zalacsány turisztikai desztináció és megyei kapcsolódásainak kiemelt fejlesztésével Zalát az ország Budapest mellett legnépszerűbb bel- és külföldi idegenforgalmi célpontjává (**Közép-Európa Gyógyászati és Rekreációs Központ** kiemelt térségi program) fejlesszék,
- megvalósuljanak a **tesztpályát** kiszolgáló infrastrukturális fejlesztések úgy, mint az **M76-os gyorsforgalmi út**,
- az állami és önkormányzati **közszolgáltatások kiemelkedő minőségben álljanak** az itt élők és a **Zalába látogatók rendelkezésére**, erősítve ezzel az itt élők jövőbe vetett bizalmát, s megteremtve a jó, alkotó élet megélésének feltételeit.

1.1 Zala Megye Területfejlesztési Koncepciójának - a megye fejlesztésének 2030-as jövőképe

A koncepció hosszú távú célját a *„gazdag és harmonikusan fejlődő, zöld Zala”* megteremtésében fogalmazza meg. A három átfogó célt és hét, 7 évre vonatkozó stratégiai ágazati célt jelölt ki a megye számára:

I. Jól működő, fejlett gazdaság kialakítását

- 1.) *KKV-k és nemzetközi nagyvállalatok aktivitásának élénkítése*
- 2.) *Jövő centrikus, piacképes gazdasági tevékenységek fejlesztése*
- 3.) *Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok megerősítése, hozzáadott érték növelése*

II. A foglalkoztatás bővítését és a társadalmi kohézió erősítését

- 4.) *A jövő iparágait és a hagyományos ágazatokat támogató rugalmas képzési rendszer*
- 5.) *Társadalmi depresszió kezelése és felkészítés a munkára*

III. Élhető Zala megye kialakítását.

- 6.) *Egészséges, vonzó, emberközpontú épített- és természeti környezet*
- 7.) *Korszerű, elérhető intézményi struktúra és szolgáltatásrendszer, egyenlőtlenségek csökkentése*

A Zala Megyei Integrált Területi Program, az elérhető megyei Területi Operatív Program (TOP) forráskeret vonatkozásában a fentiek alapján a következő *fő operatív fejlesztési célokat* határozza meg:

1. A világpiacon termelő, **dinamikus zalai gazdaság** kialakítása - a megye üzleti infrastruktúrájának minőségi javítása, az itt működő és ide telepedni kívánó vállalkozások számára vonzó üzleti környezet megteremtése.

2. Múltunkból jövőt! **A vidéki Zala hagyományának megőrzése** - hely- és térség-specifikus termékek és szolgáltatások gazdaságfejlesztési erőforrásként való felhasználása.
3. **Rekreáció és gyógyulás: Turizmusfejlesztés Zalában** - különös tekintettel az ország legjelentősebb gyógyászati és rekreációs turisztikai infrastruktúrájának bővítésére, a kül- és belföldi vendégek számára nemzetközileg is versenyképes turizmusgazdaság megteremtése az épített és természetes környezet fejlesztése révén.
4. Megújulni képes, felkészült zalai emberek - A gazdasági kihívásokhoz gyorsan **alkalmazkodni képes munkaerő-piac** keresleti oldalának megerősítése, a modern üzleti életben helyt állni képes munkavállalók számának gyarapítása a foglalkoztatás bővítés érdekében.
5. Élhető, versenyképes zalai falvak és városok fejlesztése a megyéből való **elvándorlás mértékének csökkentésére**, a települési környezet minőségének javításával - különös tekintettel a közszolgáltatások minőségének és elérhetőségének fejlesztésével
6. Erős és együttműködő megyei közösség – **helyi közösségek, társadalmi kohézió** és a helyi identitás megerősítése a kulturális sokszínűség megtartása mellett.

1.2 A Balaton, így egyben a Zalai Balaton-part területfejlesztési és stratégiai prioritásai

Prioritás-célok¹:

- 1) *Gazdaság-fejlesztés, kutatás-fejlesztés, innováció*
- 2) *Turizmus*
- 3) *Egészségipar*
- 4) *Mezőgazdaság, helyi termékek*
- 5) *Társadalmi megújulás*
- 6) *Környezet-fejlesztés*
- 7) *Közlekedés-fejlesztés*
- 8) *Intézmény-fejlesztés*

¹ A Kormány a Területfejlesztési Konceptió és a Stratégiai Program elfogadásával jóváhagyta a Balaton térségének komplex fejlesztését és döntött a tervezett fejlesztések megvalósításához biztosítandó forrásokról (1821/2015 (XI. 12.) számú Kormányhatározat). Ennek megfelelően a 2014-2020-as uniós fejlesztési ciklusban több mint 300 milliárd forint jut a balatoni térség településfejlesztésére.

A koncepció és program célrendszerében az alábbi újszerűség, vagy **jelentősebb hangsúlyok** jelentek meg a 2007-2013-as tervezési időszakhoz képest a Balaton kiemelt térség stratégiájában:

- az intenzív nyári turisztikai szezon ellensúlyozására a térség gazdaságának fejlesztése erősebben épít a térségbeli és környező tudásbázisokkal való együttműködésre (egyetemek, kutatóintézetek).
- a **turisztikai fejlesztések** kapcsán erősebb a hangsúly azon szolgáltatások fejlesztésén, melyek az egészség-tudatossághoz, természetességhez, mozgáshoz kapcsolódnak és lehetőség szerint a frekvencián túl tavasszal, ősszel vagy akár az év túlnyomó részében is kínálnak szolgáltatásokat.
- az **egészségipar** és kapcsolódó tevékenységek hangsúlyosabban jelennek meg, mivel az egészségtudatosság egyre fontosabb szerepet tölt be az emberek életében, miközben a lakosság elöregedése, az időskorú aktív turisták megjelenése is további szolgáltatásoknak generál keresletet.
- a térség meghatározó tevékenységi köreit (pl. turizmus, közlekedés, környezetvédelem, helyi termék előállítás, értékesítés) befolyásoló szervezetrendszerre vonatkozóan markánsabb a megújítási szándék és a változó keresleti igényekre való rugalmas reagálási képesség javítása.
- „nulla emissziós régió” felé történő elmozdulás, melynek fő letéteményesei az épületek fűtés és hűtés célú energia takarékosága, illetve megújuló energiaforrások alkalmazása, valamint az elektromos közlekedés elterjesztése, kezdve a **villamosvasút közlekedés** bővítésétől az elektromos gépjárművek használatának elterjesztéséig.
- a Balaton térség területén ingatlanokkal rendelkezők és a helyi lakosok motiválása kedvezmények biztosításával, amennyiben az üdülőkörzetben meghatározott célok (pl. **tájgazdálkodás**, ingatlanok elvárt megjelenésének kialakítása - pl. lakókert, szőlőhegyen a szőlőművelés) teljesítésével hozzájárul a környezetben illő, vonzó megjelenés kialakításához. Hasonlóan települési és nagyobb térségi egységekre vonatkozóan is kidolgozhatók motiváló szempontok (mint pl. a virágos település, stb).

1.3 Gyenesdiás Nagyközség településfejlesztési stratégiájában és hosszú távú koncepciójában megfogalmazott gazdasági jövőkép és célok

1.3.1 Turizmus jövedelmezőségének és munkahelyteremtő hatásának növelése

A) a). Magasra pozícionált termékek és szolgáltatások kialakítása Gyenesdiáson

Annak érdekében, hogy a magas látogatószám magas fizetőképes kereslettel is társuljon, olyan turisztikai termékek és szolgáltatások kialakítása szükséges, amelyek képesek bevonni magasabb igényű, és nagyobb fizetőképes keresletet jelentő célcsoportokat.

Ugyanakkor a **„Gyenesdiás” márkanev imázsának**, presztízsének javítása érdekében is egy átfogalmazott termék- és szolgáltatáskör szükséges, amelyhez a kommunikáció átalakítása is elengedhetetlen, így a szélesebb kört érintő, bázis célcsoport számára is jelentősen szükséges javítani a szolgáltatások minőségét.

A) b). Szállóvendégek számának növelése

Hosszú távon fontos, hogy Gyenesdiáson megfelelő számú, magas minőségű szálláshely és emellett jelentős számú, tartós jelenlétet biztosító minőségi kemping férőhely álljon rendelkezésre, minden igény kielégítésére. Egy javuló struktúrájú és minőségű szállásférőhely kapacitás már lehetővé teszi, hogy a magas minőséget kereső célcsoportok is megtalálják számításukat Gyenesdiáson. A **magánszálláshelyek minősítésével** és szolgáltatásaik fejlesztésével javuló minőséget, így e körben is javuló jövedelmezőséget szükséges elérni.

A) c). A vendég tartózkodási idejének növelése

A Gyenesdiásra érkezők itt tartózkodásnak az ideje nagyrészt attól függ, hogy milyen szolgáltatásokkal, programokkal találkozhatnak. A színes és változatos programkínálat, az egymásra épülő szolgáltatások, a gazdag élményeket ígérő desztináció képes meghosszabbítani a tartózkodási időt, mind a főszezonon belül, mind pedig az elő- és utószezonban is. Így tudunk majd beszélni **tavaszi, nyári és őszi szezonról**, melyeket ki kell alakítani, mindezekhez pedig fel kell a kínálatot és a minőségi ellátási színvonalat emelni. Fontos feladat a meglévő kínálat mainál jobb, hatékonyabb, minőségileg is más jellegű kommunikálása, hogy a már meglévő adottságok jobban kihasználhatók, ezzel az itt tartózkodás ideje tovább növelhető legyen. /Kínálatba tenni és kiemelni a fűthető szálláshelyeket, a komfort fokozatokat és a térségi ajánlott programkínálatot. – lásd. „Egész éves Balaton” kampány/

A) d). A turisztikai szezon meghosszabbítása

A turizmus szezonalitása a legtöbb desztinációban problémát jelent. Gyenesdiás és vonzáskörzete esetén ez különösen szűk időszak (lényegében 6-8 hét az iskolaszünet kezdetétől augusztus 20-ig), így a hosszúra nyúlt elő- és utószezon kínálata megerősítést igényel. Gyenesdiás természeti kínálata, kulturális értékei iránt jelenleg is van és érzékelhetően erősödik az érdeklődés – ez azonban többnyire kimerül az egynapos bakancsos turistákban, esetleg a hétvégi vendégekben. A cél a turistaszezon megnyújtása, lehetőleg egész évre való kiterjesztése érdekében az ez idő alatt szervezendő program- és szolgáltatáskínálat bővítése és fejlesztése, továbbá az ide érkező napi- és szállóvendégek kiszolgáló infrastruktúrájának és a részükre szóló marketing tevékenységnek a megerősítése. Fontos cél, hogy ezen időszakban is **rendelkezésre álljon kellő számú és minőségű szálláshely**, illetve hogy erősödhessen a **gasztronómiai kínálat** mind minőségi, mind mennyiségi szempontból. /Éves nyitva tartású helyek, reggelizők kávézók sütizők promótálása./

1.3.2 Termelő és szolgáltató gazdasági szektor élénkítése, helyi gazdaság diverzifikálása

B) a). Helyi vállalkozások megerősítése

Fontos a helyi vállalkozások megerősítése, mivel kiemelkedően magas a vállalkozáskedv a településen. A vállalkozások támogatását ma már rengeteg szervezet végzi, ezek nagy része országos, régiós vagy megyei hatáskörű. A vállalkozásfejlesztési tevékenységet végző szervezeteket be kell vonzani a településre, hogy segítsék a helyi szervezeteket. Hosszabb távon azonban a **helyi humánerőforrás fejlesztésével** lehet elérni a vállalkozási képességek fejlesztését.

A helyi vállalkozások másik – nem anyagi jellegű – támogatása az információkban és kapcsolatokban rejlő lehetőségekkel történő támogatás. Sokat jelent egy **vállalkozásbarát ügyintézési légkör**, egy információnyújtással, mintegy inkubátor jelleggel működő támogató bázis, amelyben lehetőség van a megfelelő szereplők egymáshoz kapcsolására is (a befektetők és vállalkozók egymásra találásának segítése, a vállalkozók tanácsadókhöz irányítása, stb...).

B) b). Új befektetők és befektetések bevonása

Gyenesdiás Nagyközség már 2007-ben bemutatta befektetési portfólióját. **5 befektetési portfólió célt** jelölt meg: vízi-, sport-, egészség-, lovas- és ökoturisztikai palettát. Ekkor és a Balatont Siófok és Gyenesdiás képviselte egy fővárosi befektetői vásáron. Az öt nyelvű portfólióra az elmúlt 13 évben is szép számú érdeklődés volt. Ez a kínálat alakította ki azt a befektetői kedvet is, amely a mai napig érzékelhető.

A minőségi fejlődésen átesett település ma kimagasló vonzerővel bír; rengeteg az olyan tényező, amelyre lehet és kell is építeni. Ehhez a megfelelő üzleti, befektetői kör már kopogtat, apartman ház tervekkel, nyugdíjasház ötlettel, szállodával.

B) c). Vonzó befektetési és üzleti környezet létrehozása

Gazdaságélénkítő beruházások szükségesek: olyan fejlesztések, amelyek megerősítik Gyenesdiás helyét és szerepét a térségben, amely sok fizetőképes látogatót vonz, hosszú szezonra biztosítja a vonzerőt, minőségi szolgáltatásokat és termékeket kínál. A települési arculatnak és épített környezetnek egy minőséget és funkcionalitást is jelentő átalakítására van szükség, hogy a „Gyenesdiás” élmény még vonzóbb legyen.

A Gyenesdiás befektetési és üzleti környezet létrehozására az alábbi településrészeket „hozta létre”:

- gazdaságfejlesztési akcióterület (észak-nyugati településrész - Faludi-sík)

Gazdasági övezet, iparterületek fejlesztése.

A terület alsó fele alkalmas raktárépületek, élelmiszeripari és háttér építőipari tevékenységek folytatására, továbbá a terület északi és nyugati fele lehetőséget kínál családi- és lovas centrum létrehozására, átmenetileg technikai motorsport tevékenységre. A szabályozási tervben a 13 ha-os /1888.hrsz-ú/ temető területet kettészelő feltáró út *nyugati oldala* a lovassport rendezvények /mint a Nemzeti Vágta regionális zalai előfutama/ középtávú megtartására is alkalmas. A jelenlegi iparterületen közel 30 vállalkozás kapott helyet és látható, hogy egyre nagyobb cégek települnek meg itt a régióból és az ország számos pontjáról, növelve az iparüzési adó bevételeket, ezzel az adóerő képességet (építőipar, összeszerelő üzem, élelmiszer-logisztika, robottechnológia, stb.). Munkahelyteremtésükkel, vállalkozás diverzifikációjukkal pedig biztos megélhetést adnak a balatoni turizmustól függetlenül.

- szórakoztató- és kulturális központ akcióterület (Balaton-parti településrész)

Az alábbi területen 2008-tól két tematizált strand található, a Diási Játékstrand és a Gyenesi Lidóstrand. A nagyobb diási strand felett található a település másodlagos központja, kulturális szabadidős tere az egykori települési kántortanítóról elnevezett Kárpáti korzó és a Termelői Piac. A két strand között sétány és út épül a következő években, feltárva a közvetlen vízparti területeket. A Diási Horgásztanya fölött képviselő-testületi jóváhagyással a Pleasure 77 Kft. építheti az új **** superior szállodát Gyenesdiáson munkahelyeket teremtve és adóforintokat hozva. A Kárpáti korzó egyfajta közösségi találkozóhellyé, hangulatterré vált az előző években. A Yacht kikötő feletti terület is sétánnyal feltárható, a jövőben a Malom-árok végében megépülő új horgásztanya és a rekreációs sétatér /közpark/ nagyszerű fejlesztési lehetőség középtávon.

- sport és szabadidőpark akcióterület (dél-nyugati településrész - Algyenes)

Algyenesi rét sport és rekreációs központ. Jelenleg megtalálható két labdarúgó pálya lelátóval, műfüves pályával és korszerű öltözővel. A központi centerpálya automatizált, locsolóval ellátott és a helyi közösség által kedvelt – 2020 elején felújított – salakos pálya veszi körbe. A következő időszakban felnőtt játszótér jelenik meg a területen, hasonlóan a Kárpáti korzón már megtalálható felnőtt játszótérhez /fitness parkhoz/. A közel 5 ha-os szabad területrész alkalmas sport szálloda, térségi sportcsarnok befogadására, BMX, vagy görkorcsolya-pálya komplex kiépítésére. (Jelenleg a területen található rövid határidejű szerződéssel a Gyenes Paintball pálya, látványában nem kis feszültséget keltve.)

1.3.3 Társadalom gazdasági erejének növelése

C) a). Demográfiai folyamatok megtartása

Egy erős társadalmi bázis képes kiszolgálni a munkaerőpiac igényeit, egyben hozzájárul a település gazdasági erejének növeléséhez. Bár Zala megyére negatív demográfiai tendenciák jellemzők – amely a születések számának csökkenéséből és a főváros felé való elvándorlásból adódik – Gyenesdiás lakossága nagymértékben nő.

A település állandó népessége 1990-ben 2062 fő, 2001-ben 2711 fő, 2011-ben 3411 fő volt. **2019-ben az állandó népességszám: 4047 fő volt, a népsűrűsége 219 fő/km².**

A nagyközségbe betelepülők magas aránya sok pozitív változást jelentett:

- Nőtt a lakásépítkezések száma
- Csökkent a munkanélküliség
- Idővel a születések számának növekedése, a település fiatalodását eredményezi.

Gyenesdiás jövőbeni gazdasági megerősödéséhez a fiatalok helyben maradását, a családok megtartását kell ösztönözni. Ehhez egy vonzó szolgáltatás-kínálat és családbarát infrastruktúra kialakítása szükséges. Az önkormányzatnak különösen nagy felelőssége van ebben (családbarát politika, támogatás a gyermeket vállaló fiatal családok számára, közműtámogatással az építkezések megkönnyítésére). Továbbra is erősíteni kell a településhez kötődést, az identitástudatot.

C) b). Kulturális szellemi bázis megerősítése

A kulturális, szellemi bázis megerősítése hozzájárul, hogy a magasan képzett lakosság is megtalálja számítását a településen, hogy ez a magasan képzett lakosság aktív részese legyen a helyi közösségeknek, támogassa a nagyközség fejlődését, tudásával és részvételével erősítse meg Gyenesdiás társadalmi bázisát. Ennek jól működő eszköze lehet egy ún. „értéktérkép” elkészítése, mely adatbázis-szerűen összegyűjti és naprakészen nyilvántartja a településen található kultúrtörténeti és természetvédelmi értékeket, műemlékeket, valamint a jelen kulturális és értékes közösségépítő szellemi potenciálját. Az ún. „problématérkép” pedig a helytelen táj és környezethasználatokra hívja fel a figyelmet, valamint az eltűnő kulturális értékekre.

C) c). Foglalkoztatási szerkezet javítása

A munkaerő piac keresletének és kínálatának eltérése nem csak helyi probléma, ugyanakkor kezelésére lehetőség van helyi erőforrások bevonására. Az egyik oldalon a munkahelyüket kereső fiatalok, a megfelelő állás miatt ingázó értelmiségi réteg, míg a másik oldalon a (többnyire szezonális) munkaerőhiánnyal küzdő turisztikai szolgáltatók állnak. A szabad munkaerő-kapacitások hatékony lekötése, míg a szezonális munkaerő-igények optimális kielégítése egyszerre jelent kihívást.

Gyenesdiáson **2019-ben 711 vállalkozás** volt bejelentve. Tipikus nagy- és nehézipari vállalkozások nem jelentek meg, a településen főként mikro-, kis- és középvállalkozások jellemzőek, elsősorban szolgáltatási, kereskedelmi és raktározási profillal. A település kimagasló az 1000 lakosra jutó működő vállalkozások tekintetében, 210%-kal meghaladja a hasonló népességű kategóriába tartozó városok országos átlagát.

A település **önkormányzata is egyben nagy foglalkoztató**, intézményeivel, kötelező és önként vállalt feladatköreivel. Nem kis erőfeszítés a vonalas és humán infrastruktúra biztonságos működtetését megszervezni, felügyelni, a lakosság igényeit kielégíteni.

A település üzemeltetésében (község- és zöldterület-gazdálkodási szakfeladat) is komoly kihívást jelent a szezonálisan változó leterheltség, elsősorban a vízvezeték-rendszer és a közvilágítás vonatkozásában, ugyanúgy, mint a település nagyterjedésű belterülete, a turisztikai ágazat miatt „kirakatba állított” terek, utcák.

1.3.4 Horizontális célok

Gyenesdiás esetében a vonzó környezet mindenki közös érdeke, hiszen ez hozzájárul a település kedvező megítéléséhez, a turisztikai szolgáltatók gazdasági boldogulásához is. Támogatni és ösztönözni kell a közös célok mentén az önkéntességet, amely képes a feladattal megbirkózni. A kulturális szellemi bázis megerősítése kapcsán már említett „értéktérkép” a településen élő és /vagy azért cselekedni tudó és akaró önkéntesek elérésében is nagy szerephez juthat.

A településfejlesztési elvek mentén kialakított célrendszerből nem hiányozhat a fenntarthatóság elvének is megfelelő célok megfogalmazása. A fenntarthatóság azonban nem önálló prioritás, hanem egy olyan elv, amelynek minden intézkedésben meg kell jelennie.

Környezettudatos, fenntartható településsé válás - integrált horizontális prioritásai:

- *Valamennyi fejlesztés során az energiahatékonyság és megújuló energiaforrások alkalmazásának érvényesítése*
- *A fejlesztések során a hosszú távú táj- és természet-megőrzési szempontok érvényesítése*
- *Klímavédelmi szempontok érvényesítése az épített örökség és a területhasználat során*
- *Tájba illeszkedő, természeti, épített, kulturális értékeit őrző és újra hasznosító, a lakó gazdasági és turisztikai funkcióit jól egyensúlyozó, azok fejlődési keretfeltételeit megteremtő épített környezet kialakítása*
- *Megfelelő építési és településképi szabályozás kialakítása*
- *Gyenesdiás belső úthálózatának, közműveinek megfelelő színvonalú üzemeltetése, fejlesztés*
- *Gyenesdiás kulturális örökségének megőrzése, a helyi szervezetek, kulturális élet támogatásával, aktív reagáló értékvédelemmel*
- *Az épületek és infrastrukturális elemek tájba illesztésével, tájpotenciálban rejlő lehetőségek*
- *Zöldfelületi infrastruktúra, települési köz és rekreációs célú zöldterületeinek, minőségi, mennyiségi, elérhetőségi fejlesztésével és figyelemmel a klímaadaptációs célokra*

Gyenesdiás élhető, megélhetést és perspektívát nyújtó elegáns nagyközség, ahol az életminőség és életszínvonal emelkedése a lakosság elégedettségét növeli, hiszen:

- *a munkanélküliségi ráta alacsony;*
- *a közszolgáltatások jó színvonalon állnak rendelkezésre;*
- *a lakosságot összetartás, erős identitástudat jellemzi, a közösségi élet pezsgő;*
- *a környezet biztonságos;*

- megtalálhatók nagy kiterjedésű zöldterületek és szép természeti környezet /BfNPI - 750 ha erdő/ - Keszthelyi-hegység
- jellemző a fejlett sportélet (korszerű sportpályák, lovardák, lőtér, vitorlaskikötő, horgász kikötők, kerékpárutak, kirándulóhelyek)
- regionális hírű turisztikai attrakciók (Természet Háza, Dornyai-pince /1644/, épülő vízimalom, Vadlánlik, kilátók)
- itt található az északi Balaton-part és a környék legnépszerűbb családbarát strandjai
- minőségben kiépültek a 21. századi lakossági szolgáltatások;
- a települési környezet nemcsak szép, de hangulatos is; sok közösségi programmal, közel 30 civil szervezettel
- a nagyközség kistérségi pozíciója erős (Mozi, Pláza, kiemelt szolgáltatások – kereskedelem, vendéglátás)
- térségi viszonylatban jelentős méretű ipari területtel bír a nagyközség (barnamező)
- megtalálhatók képzett szakemberek, speciális szaktudás, innovatív szürkeállomány.

Az adottságok kihasználása azonban még nem valósult meg, számos területen jelentős fejlesztések szükségesek (különösen a háttér-infrastruktúra megteremtésében). Eddig is és a jövőben is a legfontosabb feladat a monokultúras gazdasági szerkezet megszüntetése, a több lábbon állás biztosítása.

Jelen Gazdasági Program a választási ciklusra szól, de a megvalósítás egy része, illetve a folyamatok csak hosszabb távon fejeződnek be. A megfogalmazott célok tervszerű megvalósítása a pénzügyi források, a gazdasági lehetőségek függvényében történik.



2 HELYZETELEMZÉS

Gyenesdiás kedvező természetföldrajzi adottságokkal rendelkező, gazdasági és közlekedési szempontból jól pozícionált település. Természeti és épített környezeti, illetőleg humán erőforrásai adottak. Fejlesztési irányainak meghatározásakor a kiindulópont a társadalmi, gazdasági és ökológiai fenntarthatóság biztosítása, a kockázatok minimalizálása.

Gyenesdiás Nagyközség Zala Megyében, a Balaton északnyugati pontján, a Keszthelyi-öböl partján fekszik. A településen halad keresztül, a 71. számú főút, amely a Balaton északi parti településeit köti össze. A Keszthelyt elkerülő szakasz is a gyenesdiási körforgalomnál csatlakozik, egyfajta kapuzatot alkotva. A település mindezek által könnyen megközelíthető.

A környék infrastrukturális helyzetét erősíti a vonatközlekedés, valamint számos lehetőség kínálkozik a közeli Sármelléki reptér (Hévíz-Balaton Airport) fejlesztésében, valamint az M-76 hosszútávon történő kiépülésében a zalaegerszegi tesztpályáig. Ezen közlekedésfejlesztési projektekkel, valamint a vasút várható minőségi villamos-fejlesztésével a környék, a tágabb térség egyik fontos közlekedési csomópontjává válik.

2.1 Településszerkezet

Gyenesdiás mai vonzerejét nagyrészt az élhető településszerkezetének köszönheti. 800 m²-es minimális telekméret, hegylábi részek, hangsúlyos zöldterületi megtartások, építési magasságkorlátozások mellett. A TAK rendelkezéseit és ajánlásait a települési főépítéssel együtt jómagam is mindig figyelembe veszem és fontosnak tartom a jövőben is. A település szerkezete azonban mindezek ellenére nem egységes, egykor ugyanis hegyközségi múlttal rendelkezett. A mai nagyközségben inkább a kisvárosias és kertvárosias jellegű lakóterületek a hangsúlyosak. Mivel a település egyik vonzereje a vízparti turizmus, jelentős a nyaralók száma, melyek a tó partján és a településen belül egyaránt megtalálhatók.

Az ősi Gyenes /Falud nyomán²/ és Diás települések 1840 évi egyesülése után, a mai napig mindkét településközponti részt a Kossuth utca köti össze. Ez volt az egykori római út, amely kialakulása ősi időszakában az első járható vonal volt a Balatont kísérő széles nádas és vizes legelők szélén, a hegylábi vonalon. Évszázadokon át a mai zalai- Balaton-parti települések déli szélén, majd a víz és a nádas visszaszorításával a déli harmadában haladt.

² A mai Gyenesdiás területén a középkorban két önálló település is létezett: Falud és Diás. A magyar honfoglalást követően hosszú évszázadokon át ez a két szomszédos birtok más-más birtokos tulajdonában volt, sorsuk csak a török kor utolsó időszakában kapcsolódott össze. Falud település a 16. század végén elpusztult. Helye 100 évig pusztta volt, majd a Balaton visszahúzódásával tőle délre alakult ki Gyenes. Falud és Diás esetében is konkrét régészeti bizonyítékok vannak arra, hogy a területen már a 11. században megtelepedtek a magyarok.

A mai állapot szerint pedig, szinte már a kelet-nyugat irányú szimmetria tengelyt jelenti. A fő útvonal /71. sz./ mentén, egy-egy kisebb hegyközségi kápolna és temető központú tér köré szerveződött az ősi Gyenes és Diás település magterület is. Ezekről a településközpont részekről csillag alakban indultak ki utak a hegylábak felé. (Algyenes, Felgyenes, Aldiás, Feldiás)

A település közigazgatási területe és külterületei délen a Balaton középvonalaig, északon a Keszthelyi-hegységbe nyúlik, északi pontja az Öreg-Szék-tetőig (394 m) húzódik.

A belterület határa délen a Balaton, keleten Vonyarcvashegy, északon a Keszthelyi-hegység, nyugaton Keszthely.

Gyenesdiás fejlett üdülő település, 4000 fölé fejlődő lakosságszámmal és a fejlett turisztikai vonzerővel a „Nyugat-Balaton Üdülőfaluja”, habár klasszikus értelemben *nem lehet falunak nevezni*, bár lélekszáma alapján ez még megtehető lenne. A két ősi településrész (Gyenes és Diás) a fentiek után nem maradt meg oly módon, hogy a hagyományos értelemben külön-külön faluvá fejlődhessen, a történelme során mindig a laza szövetű, sajátos hegyközségi struktúra volt a jellemző. Ennek nyilvánvaló oka a *szőlőművelés*, ami értelemszerűen a lazán elhelyezkedő, egymástól nagyobb távolságokra épült házak összességét jelentette.

A hegyközség nagyon jól tudott alkalmazkodni a 19-20. századi változásokra, amikor az évszázados megélhetési forrásokat lassan felváltotta a Balaton fürdőéletének kialakulása. /1907/

A turizmus fejlődése, a 20. századi életmódváltás magával hozta a Balaton-parti települések más irányú fejlődését. Lassan megnőtt az igény a családi üdülők, hétvégi házak iránt. A település életmódja egyre jobban az idegenforgalom felé fordult.

A 19. század végén kezdődött és a 20. század elejére tehető az első üdülőépítési hullám megindulása. Jól elkülöníthető a múlt század elején, ill. a második világháborúig terjedő időszakban épített villaépítészet és a 1960-es években beinduló üdülőház-építési hullám alatt létrejövő település-szerkezet közötti különbség.

A település új házai (ezalatt elsősorban az utóbbi 20-30 év épületei értendők) rettentő heterogén képet mutatnak! Vannak nagyon szép utcák és utcaképek és vannak felejthető összevisszaságban megjelenő épületegyüttesek. De a gyors fejlődésnek köszönhetően a település mára viszonylag szegény maradt műemlékekben. Gyenesdiáson a múlt századi népi építészetnek csupán néhány emléke maradt fenn.

Egy részük lakóház általában kőből épültek, náddal fedettek, alaprajzuk változatos. Leggyakoribbak az oromfalas, az utcára néző, két ablakos formák. Legtöbb ilyen épületet a Toldi és a Darnay utcák környékén találunk.

Műemlékké nyilvánított az egykori tehénpásztor szolgálati lakása "Csordásház", "Pásztorház" néven, ahol kialakításra került 2010-ben az Avar történelmi Múzeum és a népi kismesterségek szakköreinek ad otthont.

Évszázadokkal ezelőtt a diási és faludi tőszomszédos kocsányos tölgyrengetegek hatalmas szálfáiból sok boronapincét építettek a szőlőiről mindig jó hírű Vonyarcon, Diáson és Faludon. (A legrégebbi ránk maradt ilyen emlék a Dornyai-féle boronapince Diáson 1644-ből. Mestergerendáján ez a felirat található: " A Y 1'6'4'4 JHS ".)

2.2 Társadalom

Az elmúlt évtizedben az állandó és a lakónépesség számának alakulását a rendszerváltás óta gyors, dinamikus növekedés jellemzi, melyet a 2008-as gazdasági világválság sem tudott megtörni.

Az utóbbi évtized adatai alapján kijelenthető, hogy a térbeli mobilitás eredményeként a nagyközség az elmúlt évtizedekben jelentős vándorlási nyereséggel zárt. Gyenesdiás népességszámának „növekményét” a migrációs többlet mellett a jelentős természetes szaporodás /a bátor gyerekvállalási kedv, a fiatal családok – CSOK kiköltözései/ biztosítják.

A népesség az elmúlt évtizedekben közel duplájára nőtt. Az aktív beköltözőknek köszönhetően Gyenesdiásnak fiatalodó lakossága van. A fiatalodó lakosság miatt a település gazdaságilag aktív képet mutat, sajnos viszont, mint ahogy a megyében mindenhol jellemző a születések száma itt is alacsony, így a bevándorló lakosság nélkül Gyenesdiás is átlagos értékeket produkálna.

A népességszám növekedése elsősorban azzal magyarázható, hogy laza, kertvárosi lakóterületei, különösen a felső településrészekben igen vonzó lakóterületek találhatók. Az ország minden részéről regisztrálható ideköltöző, de kiemelkedő a külföldi beköltözők száma is. (Itt a fluktuáció azonban jellemző. a '90-es években érkezett német ajkú betelepülőket - német, osztrák, holland, svájci; a 2000-es években felváltották az orosz beköltözők, majd most az európai migráció éveiben újra a németek jelentek meg nagyobb számban.) Gyenesdiás a szomszédos Keszthely agglomerációs települése is, így onnan is számos beköltöző érkezik.

A környék városaiból és településeiről érkező új lakók számának gyarapodása a születések, a gyerekek számának növekedésével járhatna együtt, mégis *jelenleg Gyenesdiásra is jellemző sajnos ily módon az „előregedés”, a nyugdíjas korúak számának emelkedése*, ezért fontos feladat lenne munkaképes fiatalok településen tartása, a diplomások visszahívása.

Gyenesdiás korfája azonban még mindig jónak mondható, más Balaton-parti vagy zalai településhez képest, hiszen az itt élők többsége korosztály szerint a 15-59 év közötti korcsoportba tartozik, így viszonylag magas a munka- és keresőképes emberek száma. A gyerekek számának aránya nem mutatott jelentős változást az elmúlt 15 évben. A hatvan év feletti lakosok száma azonban folyamatosan nő, amely a település kismértékű előregedésének veszélyét jelzi előre.

2.3 Gazdaság

Gyenesdiás a lakosságszámmal arányosan az elmúlt évtizedekben lényeges gazdasági szerepet (foglalkoztatás, termelés, értékesítés) tölt be a térségben (több mint 700 vállalkozás, ebből közel 300 kereskedelmi egység). A társas vállalkozások által kínált munkahelyek száma, vagy a kibocsátás volumene alapján a település adatai nagyságrendileg jobbak a környezetéhez viszonyítva. Egyre több a magas hozzáadott értéket előállító, innovatív vállalkozások aránya, a helyi új iparterületen megjelenő gazdaság elsősorban termelés központú.

Mindezt segítette a korszerűen és időben kiépített és fejlett infrastruktúra. A nagyközség belterületi útjainak járhatósága jó, többségük (több, mint 97 %) aszfaltburkolattal ellátott. Gyenesdiáson lévő lakás állományának 99,0 %-a csatlakozott rá a vezetékes ivóvízhálózatra, a közüzemi szennyvízhálózatra 92,0%-os a gázhálózatra 97,8 %-os a rácsatlakozás mértéke. A Magyar Telekom Nyrt. és a UPC hálózata illetve a rádiótelefon szolgáltatók valamennyi rendszere elérhető a településen. A településen a kommunális hulladékszállítás és hulladék elhelyezés /Zalabér/, a veszélyesnek minősített egészségügyi hulladékok gyűjtése és elszállítása, a használt szárazelemgyűjtés, a fáradt olaj, az üveg, az elektronikus hulladékgyűjtés, valamint a háztól történő szelektív /papír, műanyag/ hulladékgyűjtés megoldott.

A gazdaságon belül a termelésre, a szolgáltató szektor mellett óriási szükség volt, ezért kellett egy közel 20 ha-os ipari parki területet kialakítani és helyes portfólióval a településre vonzani a vállalkozásokat.

A 2000-es évek elejéig mondható, hogy egyfajta monokultúras gazdaságszerkezet jellemezte a települést, egyoldalú turisztikai szektorral, a mezőgazdasági szektor szinte teljes hányával és a terciér /termelő/ szektor korlátozott jelenlétével. A gazdaságszerkezet átalakulása az ipari szektor fokozatos életre hívásával a 2000-es évektől megkezdődött, a nagyközség több lábon állását biztosíthatva hosszútávon.

A helyi gazdaság jelentős motorjává vált a szoroshadi Ipari Park, amely a környék egyik ideális befektetési, telephely-létesítési helyszíne, tekintettel arra, hogy a szomszédos települések közül itt már a rendszerváltás után szabályozási akarat született ennek megvalósítására, fokozatos önkormányzati értékesítésére. Az ipari terület mára szinte betelt, nagyobb egység azonban még komolyabb üzem, valamint napelem park létesítésére fenntartott a Faludi-sík területén.

A szolgáltatási környezetet jellemzi, hogy a kiskereskedelmi egységek számának fokozatos növekedésén túl a Wellness Hotel Katalin **** superior családi szálloda igényű szálláshelyre és minőségre nagy szükség van a térben, melyet meglátott és megkeresett a befektetői tőke, és jelentős turisztikai teljesítmény növekmény várható az új Balaton-parti szálló megépítésével.

Az önkormányzat gazdálkodásról is elmondható a kiegyensúlyozottság, a racionális évről évre bővülő gazdálkodás és a gyarapodó vagyonszerzés. Ezért a fejlesztések számára elengedhetetlen a helyi gazdaság további erősítése, új bevételi források, finanszírozási formák kidolgozása és bevezetése a lakosság korlátozott tehervállaló képességének figyelembevételével.

Az önkormányzat saját bevételein belül a befizetett iparüzési adó mértéke a környező településekkel összehasonlítva magasnak mondható, az új és bővülő ipari és kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozások révén.

Középtávon szükségesnek tartom a helyi gazdaság részleges szerkezetváltását, munkahelyteremtő célzattal, népesedéspolitikai szempontokat is figyelembe véve: a lakosság, ezen belül is a fiatalok helyben tartásának ösztönzése, új lakosok, munkavállalók letelepítése.

A fenti célok teljesülését helyben az alábbi szerkezetváltó intézkedések biztosíthatják:

- innovatív, magas hozzáadott értéket előállító tevékenységek bővítése,
- tevékenységek diverzifikálása,
- turizmus /vízparti, lovas, ifjúsági/
- egészségipar /Hévíz közelsége révén/
- lakossági és üzleti szolgáltatások,
- alkonygazdaság,
- a helyi kisvállalkozások aktivitásának ösztönzése,
- „több lábon álló” helyi gazdálkodás kisközösségi formáinak ösztönzése

2.4 Az önkormányzat által ellátott feladatok

A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati **kötelező feladatok** különösen:

1. település-fejlesztés, településrendezés;
2. település-üzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása); víziközmű-szolgáltatás
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmények stratégiájának kialakítása, a partneri viszony megteremtése az önkormányzati fenntartású és az állami fenntartású struktúrák közt;
4. strandüzemeltetés – Diási játékstrand, Gyenesi Lidóstrand és környezetük működtetése
5. egészségügyi alapellátás (házi gyermek egészségügy, védőnői szolgálat, fogászat), az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
6. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása; szünyogyérítés);
7. óvodai és bölcsődei ellátás színvonalának megtartása (minőségi emelése: zöldóvoda, gyerekdal fesztiválok)
8. kulturális szolgáltatás /új Kultúrház és ebédlő megépítése és átadása a ciklus végére, új kulturális menedzseri struktúra megteremtése/, valamint a Digitális Jólét Pont és nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása civil közösségek megtartásával;
9. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások; valamint egyéb szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
10. helyi környezet- és természetvédelem, klímavédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
11. polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
12. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
13. a kistermelők, őstermelők számára – a helyi termelői piacon történő - értékesítési lehetőségeinek biztosítása,

14. sport, ifjúsági ügyek;
15. közreműködés a település közbiztonságának polgárőri biztosításában;
16. hulladékgazdálkodás /kiemelten a háztól történő szelektív hulladék gyűjtésre és a rendszeresített zöldhulladék járat napokra/

Az önkormányzat által ellátott **önként vállalt feladatok:**

- a) felsőoktatási intézményekben tanulók ösztöndíj támogatása (Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer működtetése),
- b) fiatalkorúak egészséges életmódjának támogatása (gyermeküdültetés támogatása),
- c) környezettudatos szemlélet erősítése (Környezetvédelmi Alap működtetése, szilárd hulladék szelektív gyűjtésének szervezése, lomtalanítás, elektronikai hulladékgyűjtés, energiatakarékos programok támogatása, allergén növényekkel kapcsolatos feladatok, településkép javítása - közhasználatú zöldterületek fenntartása és üzemeltetése),
- d) Termelői Piac működtetése; piac, mint hangulattér és a Kárpáti korzó, mint fesztiváltér
- e) egyesületek, civil szervezetek, szerveződések tevékenységének segítése, támogatása, (közhasznú társadalmi szervezetek támogatása, időskorúak támogatása, kisebbségi jogok érvényesülésének támogatása, helyi sportegyesületeken keresztül helyi sportfeladatok és sportrendezvények támogatása, helyi kultúra támogatása),
- f) Gyenesdiási Turisztikai Egyesület tagdíjbefizetés révén történő finanszírozása
- g) bűnmegelőzési feladatok (közbiztonság erősítése helyi polgárőr szervezeten keresztül, térinformatikai /kamera/ rendszer támogatása),
- h) turisztikai tevékenység /átengedett kompetenciákkal a Turisztikai Egyesület révén; helytörténeti múlt ápolása /Dornyai örökség ápolása, Pásztorház, Boronapince, Talabér-féle vízimalom - civil közösségekkel, vállalkozóval/
- i) önkormányzatok közötti partnerség erősítése /Keszthely és környéke kistérség, Balatoni Szövetség, Diós nevű települések szövetsége, LEADER Egyesületi tagság, Natúrparki alapító tagság/
- j) nemzetközi kapcsolatok ápolása /testvértelepülésekkel: Csíkszenttamás, Gaal/

Ebben a ciklusban tervezett fejlesztések kiválasztásánál az alábbi szempontok játszottak szerepet:

- az önkormányzat várható teherbíró képessége (saját bevételeink nagysága);
- a következő Uniós tervezési időszakban meghirdetésre kerülő pályázati lehetőségek;
- a lakosság, valamint a helyi vállalkozók, vállalkozások kezdeményezései;
- nemzetközi, hazai gazdasági és társadalmi folyamatok,
- COVID – 19 (koronavírus) járvánnyal kapcsolatos rendkívüli intézkedések, helyi gazdaságot és fejlesztéseket mentő csomagok kialakítása,
- ezzel együtt a növekvő szociális kihívások és kezelésük.

Minden bizonnyal, mint minden ezt megelőző ciklusban lehetnek olyan tervek, elképzelések és célok, amelyek nem fognak megvalósulni, áthúzódnak a következő ciklusokba. Nagyon fontos az átgondolt tervezés, mert tudjuk, hogy érdemi változásokat csak e mentén tudunk elérni. Az előző 7 éves EU-s tervezési időszakának lehetőségeit kihasználtuk és a következő tervezési ciklusban is a kapacitásainkat nem leterhelő és *a település számára fontos és hasznos pályázati elképzelésekre* kívánunk jó alapokkal indulni. *Terveink megvalósulásához ezúttal is támpontot adnak ebben a ciklusban is az Európai Uniós források, a hazai BM pályázatok, a hazai Magyar Falu Program, valamint az EKF 2023 programban. De mindezeket beárnyékolhatja a jelenleg zajló koronavírus járvány, melynek előreláthatólag több évre szóló kihatásai is lehetnek, befolyásolva e ciklus tervezését.*

2.5 Gazdálkodás és fejlesztések a koronavírus helyzet árnyékában

2020. tavasza nem a szokásos módon köszöntött be Magyarországra. Koronavírus járvány ütötte fel a fejét először Kínában (2019 novembere), majd Európa több országában (Olaszország, Spanyolország). A Föld minden nemzetállamát érintő világjárvány egyre aggasztóbb méreteket ölt és a pandémia tetőzése még később várható mindenütt.

A 2020-as koronavírus járvány³ magyarországi első regisztrált esetét, március 4-én jelentette be Orbán Viktor miniszterelnök, mint a koronavírus elleni Védekezésért Felelős Operatív Törzs Irányítója. Az első elhunyt beteget pedig március 15-én jelentették. Március 18-án Müller Cecília országos tisztifőorvos epidemiológiai szakember már arról adott tájékoztatást, hogy Magyarországon bárhol jelen lehet a fertőző vírus.

A koronavírus-helyzet árnyékában, napjainkban az ország és a helyi önkormányzatok is embert és szervezést, közszolgáltatás-ellátást próbáló feladat előtt állnak.

A világméretű koronavírus járványban, szükségessé vált a magyar emberek egészségének, életének megvédése érdekében a különleges jogrend bevezetése az Alaptörvényünk 53. cikke szerinti vészhelyzet Kormány általi elrendelésével.

A koronavírus járvány okozta rendkívüli helyzet kezelése egyrészt a helyi önkormányzatok által ellátandó állami járványügyi feladat, másrészt olyan mindannyinkat érintő helyi közügy, amely kiemelt feladatunk és felelősségünk a lakosság védelme, ellátásának megszervezése és a helyi alapköszolgáltatások védelmi helyzetnek megfelelő szintű biztosítása.

Településvezetők, én magam is együttműködve az állami és helyi szervezetekkel megtettünk minden tőlünk telhetőt azért, hogy a járványt helyben is meg tudjuk fékezni, a rászorulókról tudjunk gondoskodni, helyi összefogással tudjuk kezelni a felmerülő helyi problémákat, mérsékelni a járvány okozta negatív hatásokat, és ezzel is bizonyítva, hogy közösségünk vezetése rászolgált a tavaly őszi bizalomra.

Az elmúlt hetekben helyben is **veszélyhelyzeti intézkedések** sora született meg a lakosság és az intézmények védelmében, valamint helyi gazdaságvédelmi intézkedési *csomag kidolgozására is sor került, ami nem csak a 2020-as évet, hanem egyben az egész ciklust is befolyásolni fogja.*

Az új képviselőtestület első 2020-as költségvetésének elfogadása igazán biztatóan alakult. Az alapműködésen túl a közel 1,8 Mrd főösszegű költségvetési egyensúlyban több mint 600 millió forint összegben szerepeltek pályázati és önerős fejlesztések és beruházások, ami igazán kecsegtetővé tette a tervezett évet.

A COVID – 19 járvány kitörését követő hetekben – áttekintve mindent – csupán a legszükségesebb feladatainknak álltunk neki. A 2020. évi költségvetésben a strandi bevételek és az idegenforgalmi adóból származó bevételek összege 120 millió forint felett tervezett összeg volt. Ezen bevételek beérkezésére jelen pillanatban bizonytalan. A kormányzat április elején tett bejelentései után, amely a gépjárműadó elvonása után a települések legfontosabb bevétele az idegenforgalmi adó (IFA) felfüggesztésével nehéz helyzet keletkezett településünkön is. Teljesen át kellett tervezni a költségvetésünket.

³ A COVID-19 pandémia egy új, zoonózis, ideiglenesen 2019-nCoV elnevezésű, humán koronavírus-fertőzés miatt kitört világjárvány.

A kötelező és szükségszerű feladatok maradéktalan ellátása mellett a költségvetési gazdálkodás kiemelt vezérfonala a **takarékosság** lett, és hosszú távon az is, kell, hogy maradjon. Kivárunk és a költségvetésben betervezett önerős nagyobb beruházások átütemezésére tettem javaslatot a **stabil gazdálkodás megőrzése** érdekében. (A pénztári **készpénzforgalom is átmenetileg szünetel** az egészségügyi kockázatok elkerülése érdekében.)

Jelenleg csak azok a feladatok, fejlesztések valósulnak meg, amelyek kötelezettséggként jelennek meg (pl. a pályázataink: így az orvosi rendelő építése, a strandfejlesztés /MTÜ/ és a malom program kivitelezése és néhány önerős kisebb munka, ami szükségszerű). Azon önerős fejlesztéseket, amelyekre még pályázat kerül benyújtásra (pl. útaszfalozások, orvosi eszköz beszerzések), vagy még adminisztratív okok miatt nem időszerű /Coop tető/ megkezdését egyelőre elhalasztjuk, akár csak az összes tavaszi támogatott programot és rendezvényt.

2.5.1 Gyenesdiás helyi gazdaságvédelmi intézkedései a COVID-19 tükrében

Gazdasági óvintézkedések összefoglalása, javaslatok:

I. Bevételek várható változásai:

- strandbevételek csökkenése, elmaradása (terv nettó 80 M Ft), egyelőre a strand bevételek 50%-ának elmaradásával számolunk, ez -40 M Ft,
- gépjárműadó 40% átadása az államnak: -19 M Ft,
- idegenforgalmi adófizetések felfüggesztése: -31 M Ft,
- normatíva jelentős csökkenése gyermekétkeztetés (~1,5 M Ft/hó), óvoda (~6,6 M Ft/hó) és bölcsőde (~1,3 M Ft/hó) vonatkozásában (összesen: ~9,4 M Ft/hó), egyelőre 2020. július 01-ig számolva 3,5 hónap: -32,9 M Ft,
- iparűzési adóbevételek visszaesése (terv 108 M Ft), egyelőre 25%-os kieséssel számolva -27 M Ft,
- a rendezvényekből tervezett bevételek elmaradnak (-2,5 M Ft),
- strandi közterület foglalások bevételei csökkennek (-2,5 M Ft).

Bevételek összes kalkulált változása: -154.900 e.Ft

Amennyiben az ingatlanvásárlásokkal kapcsolatos – már ismert - szándékok megerősítésre kerülnek, további felhalmozási bevételeink keletkeznek (Bakonyerdő Zrt., iparterületi vállalkozók, valamint egyéb Balaton-parti ingatlan vásárlások). Mindezek később visszapótolhatják a fenti csökkenések mértékét.

II. Kiadások várható változásai:

- a rendezvények és testvér-/és partner/ települési találkozók elmaradása összességében megtakarítást jelent (~-5 M Ft), - tervezetten 2020. júliusig!
- a szociális kiadások jelentős emelkedése (~+3 M Ft),
- szociális hozzájárulási adó 2 százalékpontos csökkenése 2020. július 01-jétől (~-2,4 M Ft),

- civil szervezetek támogatásainak átütemezése, felfüggesztése, csökkentése (Turisztikai Egyesület 12 M Ft/év helyett 6 M Ft/év támogatás, ez idén 6 M Ft halasztott kifizetést jelent, Polgárőr Egyesület strandőrzési támogatás 863 e. Ft kifizetésének felfüggesztése, Kinizsi SK korlátozott működés miatt csökkentett támogatás kifizetése javasolt ~1,5 M Ft) összesen - 8.363 e. Ft-ot jelent,
- a tervezett 50%-os jutalomkeret törlése bruttó 13,45 M Ft megtakarítást eredményez,
- Egyéb *fejlesztési átütemezések* /halasztott munkák/ összesen bruttó 156.752 e. Ft kiadáscsökkenést jelentenek.

Kiadások összes kalkulált változása: -182.965 e.Ft

A fenti jelentősebb kiadás csökkentésekkel még egy közel 30 millió forint „lebegtetett” vész-tartalék is keletkezhet. Mindezek azonban nagyon érzékenyen érintik az idei és a következő évi költségvetésünket. Jelentős megtakarítások mellett racionálisan gazdálkodó önkormányzatunk „kissé lehasal” ilyen elvonások mellett és csak reménykedhetünk, hogy a kormányzat kompenzációs forrásokat fog biztosítani az önkormányzatok számára.

Az egészség védelmében tett óvintézkedések összefoglalása:

A település **veszélyhelyzeti intézkedéseinél** elsőként ügyeleti ellátásra tértek át intézményeink, egy részt „home office” munkavégzéssel, más részben a védekezésben nyújtott aktív segítség révén. Beszereztünk intézményeinkbe fertőtlenítő szereket és maszkokat, valamint a lakosság 65 év feletti korosztálya számára szintén maszkok kerültek kiosztásra. Sok önkéntes segíti az önkormányzati munkát, a védekezést és ellátást. A házi karanténba került személyekről folyamatos tájékoztatást kapunk az egészségügyi ellátó rendszer révén. A költségvetés ezen havária helyzetre fedezetet biztosít.

2.5.2 A Kormány gazdaságvédelmi intézkedései a koronavírus járvány első heteiben

A kormányzat a terhek időleges átvállalásával azt segítette elő, hogy egy hosszabb gazdasági leállás során se szűnjenek meg a kapacitások. A cél az volt, hogy a sok hatására elszenvedett visszaesés minél kisebb legyen és minél rövidebb ideig tartson.

Március végi kormányzati intézkedések:

- 1. A magánszemélyek és a vállalkozások, mindenki esetében, a március 18-ig megkötött hiteleinek tőke és kamatfizetési kötelezettségét az év végéig felfüggesztik.*
- 2. A rövid lejáratú vállalkozási hitelek június 30-ig meghosszabbításra kerülnek.*
- 3. A március 19-től felvett fogyasztási hitelek teljes hiteldíj mutatóját, a THM-jét a jegybanki alapkamat +5%-ban maximálják.*
- 4. A gazdaságunk néhány szektora már most súlyos gondokkal küzd a kormányfő tájékoztatása szerint, velük folyamatosan egyeztettek, az első javaslatok meg is érkeztek. Ilyen súlyos gondokkal küzd a turizmus, a vendéglátás, szórakoztatóipar, a sport, a kulturális szolgáltatások és a személyszállítás, vagyis a taxisok is. /Azóta még ez a kör is kibővült!/*

Ezekben a szektorokban a munkáltatói járulékfizetési kötelezettségét teljes egészében elengedik. A munkavállalók járulékát jelentősen csökkentik. Nyugdíjjárulékot nem kell fizetniük. Az egészségbiztosítás díja a törvényi minimumra csökken. Mindez egyelőre június 30-ig. A KATA szerint adózó taxisok általányadó fizetési kötelezettségét elengedik, június 30-ig. Ezekben a szektorokban a helységbérleti szerződéseket nem lehet felmondani és a bérleti díjakat nem lehet megemelni. A turizmusfejlesztési hozzájárulást is elengedik június 30-ig.

- 5. Döntéseket hoztak a munkavállalási szabályok rugalmasabbá tételéről. A cél az, hogy a munkaadók és munkavállalók könnyebben meg tudjanak egyezni egymással*
- 6. További 81 ezer kisvállalkozó június 30-ig KATA-mentes lesz (főleg a szolgáltató szektorban: fodrászat, szépségápolás, üvegezés, festés, villanyszerelés, egyéb humán-egészségügyi szolgáltatás, előadó művészet, víz- gáz-, fűtésszerelés, padlóburkolás, járóbeteg-ellátás, testedzési és egyéb sporttevékenység-szolgáltatás).*
- 7. A KATA adótartozásokra haladékot ad a kormány a veszélyhelyzet végéig.*
- 8. A turizmushoz és a vendéglátáshoz hasonlóan a médiaszolgáltatók mentességet kapnak a kieső reklámbevételekre tekintettel.*
- 9. A kilakoltatásokat és a lefoglalásokat felfüggesztik a veszélyhelyzet végéig.*
- 10. Az adóvégrehajtásokat felfüggesztik.*
- 11. A lejáró gyეს- gyed, gyet-jogosultságot meghosszabbítja a kormány a veszélyhelyzet végéig.*

De döntés született az idegenforgalmi adó elengedése mellett, a SZÉP-kártya összegének megemeléséről, valamint a veszélyhelyzetben történő kijárási korlátozásokról; továbbá a lecsökkent munkaidő miatti támogatásokról. A Kormány által kihirdetett kijárási korlátozás, gyülekezés és csoportosulás erősen behatárolja egy Balaton-parti település mozgásterét, (elmaradó programok, kieső vendégéjszakák, csökkenő szabadság) így sok mindent átgondolásra készít bennünket is a jövőben.

2.6 Gyenesdiás Nagyközség gazdasági helyzete

Az önkormányzat vagyona az elmúlt öt évben megvalósult fejlesztések következtében növekedést mutat, könyv szerinti értéke a 2019. évi zárómérleg alapján 7.514.032 e. Ft. 2015-től vizsgálva ez 62.073 e. Ft értékű emelkedést jelent, arányaiban 0,83 %-os mértéket.

Az alábbi táblázatos forma részletesen mutatja be az egyes vagyonelemek értékét, változásait az elmúlt öt év vonatkozásában.

Vagyonelem megnevezése	Könyv szerinti állományi érték				
	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Immateriális javak	879	621	7 029	12 462	11 277
Forgalomképtelen tárgyi eszközök	2 729 302	2 771 171	2 817 114	2 892 528	2 870 508
Korlátozottan forgalomképes tárgyi eszközök	2 806 734	2 645 637	2 260 474	2 272 885	2 163 987
Üzleti (forg.képes) tárgyi eszközök	1 654 595	1 619 410	1 608 657	1 627 142	1 746 617
Üzleti (forg.képes) befektetett pü.eszközök	2 027	2 027	2 027	2 017	2 017
Vagyonkezelésbe adott tárgyi eszközök *	0	786 190	0	0	0
Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök	5 760	6 084	5 903	6 049	5 824
Pénzeszközök	224 733	289 645	271 827	239 948	623 046
Követelések	27 929	20 346	64 476	67 861	89 868
Egyéb sajátos eszközoldali elszámolások	0	2 205	5 147	-5 727	887 000
Összes vagyon:	7 451 959	8 143 336	7 042 654	7 115 165	8 400 144

* A vagyonkezelésbe adott eszközök között az iskola épülete és tárgyi eszközei szerepelnek (KLIK)

A jövő év folyamán előreláthatólag jelentős összeggel fog emelkedni az önkormányzat összvagyon, mert több nagyobb volumenű beruházás zárul le illetve kerül aktiválásra, üzembe helyezésre. A teljesség igénye nélkül, csak a jelentősebbek ezek közül: Egészségház beruházás, települési csapadékvíz elvezető hálózat részleges kiépítése illetve felújítása, Magyar Falu program, kerékpáros-barát fejlesztés, termelői piac infrastrukturális fejlesztése, Malom beruházás.

Az önkormányzat költségvetése

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata gazdálkodásában már hosszú évek óta központi vezérelként funkcionál a hatékonyság, a stabilitás és a takarékoság. A település önkormányzata a törvényben előírt feladatainak ellátását hitel igénybevétele nélkül biztosítja. Az elmúlt öt-hat esztendőben hangsúlyossá vált a különböző pályázati lehetőségek feltárása, mely elősegíti a működési és fejlesztési források növelését. Az átgondolt, gazdaságilag fenntartható fejlődési célok és a felelősségteljes gazdálkodás szem előtt tartása biztosíték a likviditás megőrzésére és egyben garancia a hosszú távú fizetőképességre (szolvencia). A működési hatékonyság növelése érdekében az önkormányzat és intézményei tekintetében folyamatosak a kisebb szervezeti átalakítások, jellemzően évről évre újra kell gondolni a feladatok ellátási mechanizmusát.

Az önkormányzat gazdálkodása kiegyensúlyozott, bevételei és kiadásai összhangban vannak.

A költségvetés szerkezete

Kiadások

A költségvetési kiadások szerkezete az alábbiak szerint alakult az elmúlt öt évben:

Gyenesdiás nagyközség kiadásainak szerkezete (2015-2019)

(adatok e. Ft-ban)

Megnevezés	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Személyi jellegű kiadások	207 015	224 737	251 360	292 625	346 359
Munkaadót terhelő járulékok és szocho	57 351	61 942	59 084	60 686	64 955
Dologi kiadások	239 974	299 600	276 634	310 195	385 373
Ellátottak pénzbeli juttatásai	8 590	4 251	3 215	4 688	5 030
Egyéb működési célú kiadások	41 978	44 189	46 012	52 557	50 413
Beruházások	45 077	58 340	164 749	143 052	107 433
Felújítások	168 884	117 346	207 736	66 288	14 250
Egyéb felhalmozási kiadások	1 468	3 610	8 250	355	560
Finanszírozási kiadások	243 334	430 321	160 080	313 630	345 749
Összesen	1 013 671	1 244 336	1 177 120	1 244 076	1 320 122

A költségvetési kiadások közül idén és a következő években számolni kell az alább felsorolt, kiadásokat befolyásoló piaci és egyéb tényezőkkel:

- kötelező munkabéremelések (minimálbér és garantált bérminimum törvényi emelése, kötelező átsorolások),
- a COVID -19 járványügyi veszélyhelyzet gazdasági következményei (szociális kiadások növekedése, munkaerőpiac kínálat bővülése, rendezvények elmaradása),
- munkakiszervezések átgondolása, személyi állomány kihasználtságának felülvizsgálata, átgondoltabb személyi juttatásokkal való gazdálkodás,
- munkaadót terhelő járulékok központi csökkentése,
- infláció,
- pályázati forrásból megvalósuló projektek elhúzódásának megelőzése,
- nagyobb volumenű önerős fejlesztések átgondolt ütemezése,

- civil szervezetek támogatásainak átgondolása (önkormányzatunknál ez a kiadás kiemelkedően magas országos viszonylatban is),
- a költségvetési főösszeggel arányos (minimum 5%) tartalékalap képzése.

Bevételek

A költségvetési bevételek szerkezete az alábbiak szerint alakult az elmúlt öt évben:

Gyenesdiás nagyközség bevételeinek szerkezete (2015-2019)

(adatok e. Ft-ban)

Megnevezés	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Önkormányzat működési támogatásai	298 223	317 969	342 932	325 681	330 757
Működési célú támogatások	29 625	28 852	23 843	114 164	75 204
Felhalmozási célú támogatások	266 804	125 228	215 904	31 916	178 936
Közhatalmi bevételek	171 047	191 305	213 432	228 544	253 396
Működési bevételek	148 870	140 697	165 483	174 996	196 484
Felhalmozási bevételek	10 986	70 338	31 231	20 072	319 453
Átvett pénzeszközök	100	7 098	3 013	6 586	2 385
Finanszírozási bevételek	275 726	652 888	450 156	582 640	587 790
Összesen	1 201 381	1 534 375	1 445 994	1 484 599	1 944 405

A költségvetési bevételek szerkezetére hatást gyakorolhat az, hogy a költségvetési és uniós támogatások reálértéke csökken, ez pedig egyre több saját bevétel megszerzését illetve pályázati forrás bevonását teszi szükségessé. Emiatt is hangsúlyos a projektek megvalósításának gyors végrehajtása, az eddig tapasztalt elhúzódások megszüntetése, valamint kizárólag olyan projektekben való részvétel, melyek az önkormányzati feladatellátást szolgálják, és kiírásuk feltételei egybeesnek a megvalósítás igényeivel.

A költségvetési bevételek közül idén és a következő években számolni kell az alább felsorolt, bevételeket befolyásoló piaci és egyéb tényezőkkel:

- a 2020-ra betervezett strandbevételek előreláthatólag alulteljesülnek,
- a turizmus visszaesése az idegenforgalmi adóbevételek csökkenésével jár,
- a COVID-19 utáni újabb gazdasági válság miatt csökken a településen működő vállalkozások száma, ill. árbevétele; így az iparűzési adóbevételek várhatóan visszaesnek,
- állami plusz támogatás a szociális kiadások többletköltségeire.

2.7 Pályázati helyzet – folyamatban lévő és áthúzódó fejlesztések

TÁMOGATOTT TÁMOGATÁSI KÉRELMEK

1. Csapadékvíz pályázat

TOP-2.1.3-15-ZA1-2016-00008

87 283 791.- Ft

Projekt tartalma: Gyenesdiás Nagyközség belterületi csapadék-vízvezető hálózatának részleges kiépítése és felújítása

A kivitelezési munkálatok 2020. nyarán kezdődnek és előreláthatóan 2021. tavaszáig tartanak

2. Gyenesdiás Nagyközség úthálózatának kerékpáros barát fejlesztése Algyenes-Aldiás kerékpáros-barát településrész kerékpáros-barát fejlesztése

TOP-3.1.1-15-ZA1-2016-00008

159 011 380.- Ft

Projekt tartalma: Kerékpáros-barát fejlesztések, két strandot összekötő kerékpárút és sétány kialakítása, kerékpártárolók

A kivitelezési munkálatok várhatóan 2020. őszén kezdődhetnek és előreláthatóan 2021. év végéig tartanak

3. Napelemek elhelyezése Gyenesdiás Nagyközség középületein

TOP-3.2.1-15-ZA1-2016-00004

38 586 200.- Ft

Projekt tartalma: Napelemek elhelyezése óvoda, iskola, községháza épületeken

A kivitelezési munkálatok befejeződtek, záró elszámolás folyamatban.

4. Helyi termelői piac infrastruktúrális fejlesztése

TOP-1.1.3-15-ZA-2016-00004

25 057 100.- Ft

Projekt tartalma: Sátorelem, zárható hulladéktároló, hulladékgyűjtő sziget, kerékpártároló, árusító asztalok beszerzése valamint szennyvízhálózat rekonstrukciója valósult meg és áram fejlesztés.

A kivitelezési munkálatok befejeződtek, záró elszámolás folyamatban.

5. A Festetics örökség bemutatását és hálózatba kapcsolását célzó termék- és infrastruktúrafejlesztés/ KONZORCIUMI PÁLYÁZAT

GINOP-7.1.9-17-2018-00015

61 733 026.- Ft/ Gyenesdiásra jutó összeg

Projekt tartalma: Természetháza előtti út aszfaltozása, eszközbeszerzés, tanösvény kialakítása, herbárium kialakítása

A kivitelezési munkálatok: a Természetháza előtti út aszfaltozására vonatkozó közbeszerzés lezajlott, hamarosan szerződéskötés következik, Természetháza előtti zöldterület rendezésre forrás igénylése folyamatban. A többi projektem valószínűleg a nyár folyamán kerül megvalósításra.

6. Magyar Falu Program

Óvoda udvar fejlesztése

4 991 557.- Ft

Projekt tartalma: Gumitégla kialakítása, eszközbeszerzés

A kivitelezési munkák befejeződtek, 2db eszköz beszerzése folyamatban. Ezt követően elszámolást nyújthatunk be. Határidő: 2020. június 30.

7. Gyenesi Lidóstrand és Diási Játékstrand fejlesztése

82 980 000.- Ft (+ÁFA)

Projekt tartalma: Családi mosdók, mellékhelyiségek, napozó területek feltöltése, füvesítése

A kivitelezési munkák előkészítése folyamatban, a befejezés várhatóan június vége.

8. Humán szolgáltatások fejlesztése Tátika-Rezi kistérségben/KONZORCIUMI PÁLYÁZAT

EFOP-1.5.2-16-2017-00003

128 782 767.- Ft/Gyenesdiásra jutó összeg

Projekt tartalma: Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata a konzorcium vezetője, rendezvények, képzések, eszközbeszerzések, kirándulások, tanácsadás

Még nem valósultak meg a kirándulások, néhány eszközbeszerzés, tanácsadás.

9. LEADER Talabér-féle vízimalom rekonstrukciója

6 999 910.- Ft

Projekt tartalma: Felújítás, malomkerék, installáció

Támogatói döntés megszületett, okirat érkezése folyamatban van, de az önerős kivitelezés elindult.

10. LEADER Keszegfesztyvál rendezvény támogatása - 2019

2 600 000FT

Projekt tartalma: rendezvényszervezés

Elszámolás benyújtva 2020. márciusban. Elbírálására várunk.

11. Gyenesdiás a klímatudatosság útján-többgenerációs szemléletformálási program/KONZORCIUMI PÁLYÁZAT

KEHOP-1.2.1-18-2018-00163

6 893 850.- Ft/Gyenesdiásra jutó összeg

Projekt tartalma: Szemléletformáló programok, eszközbeszerzés

Forrásvíz Természetbarát Egyesülettel konzorciumban, rendezvények, programok átütemezése a veszélyhelyzet lejárta után.

12. Kezdjük időben, oktatás az energiahasznosítás jegyében/KONZORCIUMI PÁLYÁZAT

KEHOP-5.4.1-16-2016-00464

4 259 997.- Ft/Gyenesdiásra jutó összeg

Projekt tartalma: Szemléletformáló programok

Konzorciumi partner: Zöld Zala Természetvédő Egyesület

BENYÚJTOTT, DE MÉG EL NEM BÍRÁLT TÁMOGATÁSI KÉRELMEK

I. Zala Megyei Közgyűlés kulturális támogatása

500 000.- Ft

Tavaszi piacnyitó rendezvény

Projekt tartalma: rendezvény.

A járványügyi helyzet miatt, egy későbbi rendezvény kerül támogatásra.

II. LEADER - Festetics Vágta 2020

6 000 000.- Ft

Projekt tartalma: rendezvény

Benyújtásra került, elbírálás alatt.

III. Magyar Falu Program

Útaszfalozások

30 000 000Ft

Projekt tartalma: Útaszfalozások: Hajnal u., Mandulás u., Csokonai u., Paulini köz, Fenyő u., Toldi u.

Benyújtás alatt!

IV. Magyar Falu Program

Új gyermekorvosi rendelő, illetve védőnői szolgálat eszközei

3 000 000Ft

Projekt tartalma: eszközbeszerzés

Benyújtás alatt!

MEGVALÓSULT, MONITORING ALATT ÁLLÓ PROJEKTEK

1) MTÜ Strandok

MTÜ/Ált/2089-7/2017

A. A Diási Játékstrand fejlesztése és fenntartható és családbarát szolgáltatások erősítésének érdekében

Kezdő dátum: 2017.03.15

Záró dátum: 2017.09.30.

54.483.145 Ft

MTÜ/Ált/2088-7/2017

B. A Gyenesi Lídó strand fejlesztése a fenntartható és családbarát szolgáltatások erősítésének érdekében

Kezdő dátum: 2017.09.01

Záró dátum: 2018.04.15

30 280 000Ft

2) Töltődj fel!

P-TF-2/2018

Projekt tartalma: kültéri fitness park, okos pad, szeméttárolók, padok, térkő

11 260 999Ft

VP-6-7.2.1-7.4.1.2-16

3) Külterületi és helyi közutak karbantartása/ KONZORCIUMI PÁLYÁZAT

Projekt tartalma: eszközbeszerzés, traktor és a hozzá tartozó munkagépek

18 000 000Ft

Vállalással konzorciumban.

4) GYENESDIÁS NAGYKÖZSÉG Önkormányzata ASP központhoz való csatlakozása

KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16-2016-00324

7 000 000.- Ft

Hivatali ASP szoftver, eszköz támogatása

A projekt megvalósult, elszámolás benyújtásra került, de lezárva még nincsen.

5) Csapadékvíz I. ütem

NYDOP-4.1.1/B09-2009-0017

Belterületi csapadékvíz elvezetése Gyenesdiás Nagyközségben.

156 000 000Ft

Kezdete: 2009., Vége: 2022. Jelenleg monitoring folyik.

3 STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

A helyzetelemzés során feltárásra került a település jelenlegi helyzete, ezen túl a helyzetelemzés eredményeként felszínre kerültek a gyenge és erős pontok, valamint a lehetőségek és esetleges veszélyek, melyek alapvetően meghatározzák a jövő fejlesztési elképzeléseit. Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatának Gazdasági Programja olyan stratégiai jellegű célokat tűz ki, melyek megszabják az önkormányzati döntések irányát, megfogalmazzák azokat az elképzeléseket, amelyek szervesen illeszkednek céljaihoz, és amely célok eléréséhez, megvalósításához a képviselő-testület meg kívánja teremteni a szükséges anyagi forrásokat.

Az önkormányzatok helyzete, feladatrendszere, belső működése az elmúlt 5 évben megváltozott. Számos feladat, hatáskör került más szintre, a közigazgatás rendszerébe bekerültek a járások, az oktatás szervezésébe a Klebelsberg Kunó Intézményfenntartó Központ (KLIK), ma: Tankerület. Azonban ez közel sem jelenti azt, hogy az önkormányzatoknak kevesebb feladata lenne, hanem más jellegű, a helyi, települési feladatok és az ehhez kapcsolódó központi elképzelések végrehajtása és ennek megszervezése került előtérbe, mindezek Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatát még szigorúbb gazdálkodásra kényszerítik. Jelen helyzetben a nagyságrendi bevételnövelést saját erőből nem lehet elérni, a gazdaság szereplői a fejlődést tekintve stagnáló aktívumot mutatnak. Ebből következik, hogy a fejlesztések jelentős része kizárólag pályázati forrásból oldható meg.

3.1 Fejlesztési alapcélok

A 2019. október 13-án megválasztott képviselő-testület alapvető célja, hogy biztosítsa Gyenesdiás működőképességét, az önkormányzat kötelező és önként vállalt közfeladatainak ellátásához szükséges gazdasági alapokat megteremtse, a feladatokat önkormányzati fenntartású intézményrendszeren keresztül ellátassa a takarékoság, a gazdaságosság és hatékonyság elveinek figyelembe vételével. Célja az életminőség javítása, a település felzárkóztatása, s ezen belül is elsősorban a nagyközség és lakói vagyoni és jövedelmi gyarapodásának előmozdítása, a munkahelyteremtés ösztönzése.

A képviselő-testület célkitűzése, hogy a múlt értékeinek megőrzésével, a jelen lehetőségeinek kiaknázásával biztosítsa a nagyközség és polgárainak jövőjét, megfeleljen az Európai Unió tagságával járó követelményeknek, erősítse Gyenesdiás kistérségi szerepkörét.

Az Önkormányzatunknak kiemelt figyelmet kell fordítani a már ismertté vált és tervezett pályázati lehetőségek alapján készítendő projektekre, annak érdekében, hogy minél több uniós forrást tudjon igénybe venni Gyenesdiás és környéke fejlesztése érdekében. Jól átgondoltan azokat a lehetőségeket kell prioritásként megfogalmazni, melyek újabb forrásokat tudnak számunkra biztosítani, és többletet nyújthatnak az itt élők számára.

Hatékony és eredményes munkavégzés csak konszenzuson alapuló, jóváhagyott gazdasági terv mentén végezhető, amely feltárja a jelenlegi helyzetet, felvázolja a tervidőszak végén kívánt állapotot és megszabja a Képviselő-testületi ciklus alatt elvégzésére váró feladatokat.

A fenti feltételeknek megfelelő program adja meg azokat a kereteket, amelyek között a Képviselő-testület dolgozhat, így biztosítható, hogy a településen folyó munka ne ötletszerű legyen, hanem tervszerű és hatékony, ennek következtében a többség számára elfogadható irányba fejlődjön közösségünk.

A Gazdasági Programban felvázolt célok a választópolgárok által számon kérhetőek, az ötévenkénti választások alkalmával Gyenesdiás választott vezetésének munkáját a meghatározott és megvalósult célok minősítik.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata a stratégiai célok megvalósításához a következőkben rögzíti az általánosan érvényesítendő fejlesztési alapelveket:

- bevételek és kiadások hosszú távú egyensúlyának megteremtése az önkormányzati kötelező feladatok ellátásának szinten tartásával,
- fizetőképesség megtartása, a pénzügyi helyzet stabilizálása, szigorú költséggazdálkodás
- stratégiai tervezésre és az EU alapelveire is építő fejlesztés megvalósítása a bevételek lehetséges maximalizálásával, többletbevételi források feltárásával, az ésszerű, takarékos gazdálkodás keretein belül,
- a fejlesztések, beruházások megvalósítása során a leggazdaságosabb megoldás (legolcsóbb árajánlat, megfelelő garancia, minél kisebb hitelszükséglet stb.) kiválasztása
- a gazdasági környezet és regionális kapcsolatok élénkítése, a térségi szerepvállalás hangsúlyozása,
- az önkormányzati ingatlanvagyon hatékony kihasználása, hasznosítása,
- a környezettudatos, környezetbarát gazdaságfejlesztési szempontok figyelembevétele,
- a lakosság igényeinek figyelembevételével kialakított gazdaságfejlesztési stratégia kidolgozása a polgárok identitástudatának, lokálpatriotizmusának erősítésével,
- a gazdaság igényeire is nyitott, a munka-erőpiaci kihívásokra reagáló humán-erőfejlesztési stratégia megvalósítása,
- a munkanélküliség alacsony szinten tartása, aktív foglalkoztatáspolitiká megvalósítása,
- a szociális ellátások rászorultságtól függő biztosítása,
- az önkormányzati intézmények működésének racionalizálása, költséghatékonyabb közszolgáltatások biztosítása, – a sorra kerülő fejlesztések az intézményhálózat, ezen belül a lakosság ellátásának korszerűsítését célozzák, azok minőségi javulását eredményezzék,
- az oktatási rendszernek biztosítania kell az új kihívásoknak megfelelő tudást,
- a helyi vállalkozások élénkítése,
- civil szervezetek közéleti szerepének és gazdaságfejlesztési, társadalmi kohéziós funkcióinak erősítése,
- az idegenforgalmi adottságok fokozottabb kihasználása.

3.2 Gazdálkodás és fejlesztés

3.2.1 Vagyonhasznosítás

A vagyonhasznosítás új értékek, fejlesztési célok megvalósítását kell, hogy jelentse. Az önkormányzati vagyont meg kell őrizni, gyarapítani kell, főként bevételt vagy közvetlen bevételt hozó fejlesztéseket kell támogatni. (Turizmust ösztönző beruházások, szolgáltatások, üzletek letelepedésének segítése.) Az értékesítéséből származó bevételeket nem szabad működési költségekre felhasználni. Iparterületi eladások után tartani kell a 20 %-os tartalékképzést a környezeti infrastruktúra fejlesztéséhez. De fontos még más önkormányzati tulajdonú terület szabályozási terv szerint vagyonhasznosítása is, úgy hogy később munkahelyet és adót tudjon teremteni. (A strandjaink folyamatos fejlesztése, a Balatonpart feltárása, állami területek visszavétele önkormányzati tulajdonba, iparterületi bővülés, valamint a vállalkozók és a fiatalok településre vonzása, vagy helyben tartása.)

3.2.2 Gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés

A gazdasági élet fejlesztése, a munkahelyteremtés, a nagyközség eltartó-képességének erősítése stratégiai feladat. Megvalósítása összetett, több elemből álló munkát igényel. Ezek közül a legfontosabbak:

- Racionális és értékkevető adópolitika
- Ingatlanok hasznosítása (irodák, vendégszállások kialakítása)
- Infrastruktúra folyamatos fejlesztése
- Helyi piac működőképességének támogatása, önjáróvá tétele
- Üzletek, szolgáltatások bővülésének, letelepedésének támogatása (Liget Pláza, Mozi)
- Turisztikai bevételek növekedésének elősegítése (Turisztikai Egyesület bevétel teremtésre való ösztönzése, hosszútávon önjárás kialakítása)
- Szálláshelyfejlesztések támogatása /helyi pályázatokkal, akciókkal is/

Szem előtt kell tartani, hogy:

- a gazdaságban továbbra is dominál a szolgáltatási szektor, az idegenforgalomhoz és a közszférához kötődő munkahelyek,
- a helyi gazdaságra jellemző az élénk vállalkozási aktivitás

A foglalkoztatás elősegítésénél célkitűzés kell, hogy legyen:

- A vasútállomás és a kerékpárút mentén szorgalmazni kell a turisztikai, idegenforgalmi, hasznosítást. A Kárpáti korzó és környezetének nyári rendezvénytérre és kisebb településközponttá alakítása fontos cél középtávon, hiszen a szálloda és a parti sétány megépítése után, a település vérkeringésébe jobban bekapcsolódik majd.
- A Szoroshadi Ipari parkba a Gyenesdiáson letelepedő vállalkozások számára kiszámítható iparterületi politikát kell kialakítani.
- A befektetőkkel kötött településfejlesztési megállapodásokban hangsúlyosan meg kell, hogy jelenjen a helyiek foglalkoztatása a beruházásban, a működtetésben.

- A kiszervezett munkák terén – ami már jellemez néhány területet – helyi vállalkozók bevonása elkerülhetetlen a jövőben, mindez érinthet zöldterület-gazdálkodást, virágosítást, rendezvények kiszolgálását, strand területi feladatokat.
- Lényeges átgondolni a térségi gépszövetkezetek, vagy műhelyszövetkezetek létrehozatalát, hiszen a Nyugat Balaton térségében ezek racionalizálása előbb utóbb elkerülhetlenné válik.

Fentiek figyelembe vételével folyamatosan kapcsolatot kell tartani a gazdasági élet szereplőivel, bevonva őket a településfejlesztési irányainak kialakításába, a megvalósításba. A nagyközségi beruházásoknál - törvényes kereteken belül - előnybe kell részesíteni a helyi vállalkozásokat.

3.2.3 Beruházás, fejlesztés

A következő esztendőkből Gyenesdiás jobban kell, hogy támaszkodjon a pályázatokon túl az önjárást biztosító termelő és szolgáltató szektor megerősítésére, beruházások ösztönzésére. Az iparterületi fejlesztések (robottechnológia, élelmiszerlogisztika stb.) mellett a minőségi turizmus feltételeinek javítására, szálloda beruházások és fejlesztések támogatására, a településközpont /orvosi rendelő, iskola, művelődési ház és ebédlő/ minőségi kiépülésére, valamint a Balaton-parti sétány és kerékpárút kialakítására kell, hogy nagy figyelem fordítódjon, amely az adóerő-képességet növeli, munkahelyet teremt és biztonságot ad a jövő generációknak egyaránt.

A beruházási, fejlesztési célok meghatározásánál figyelemmel kell lenni a gazdaságélénkítés és munkahelyteremtésnél meghatározott elvekre is. Menedzser szemléletű politikával törekedni kell a családbarátság mellett a **vállalkozó barátság** önkormányzati megteremtésére is.

Annak érdekében, hogy a helyi vállalkozások versenyképessége a jövőben is biztosított legyen, az **innovatív megoldások** alkalmazása meghatározó jelentőségű. A beruházások, fejlesztések megvalósítása során mindenképpen azok támogathatók, ahol a pályázati források minél nagyobb százalékban fedezik a költségeket, s a beruházások önrésze megtérül. Hangsúlyosan jelenjen meg a befektetők bevonása a helyi fejlesztésekbe.

3.3 Településfejlesztés, közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatának településfejlesztési politikájának legfőbb célkitűzése, hogy az önkormányzati vagyon a Képviselő-testület ciklusa alatt tartósan ne csökkenjen. Csak olyan fejlesztéseket vállaljon, amelyekkel a megvalósuló eszközöket, programokat a működtetés során is zökkenőmentesen finanszírozni tudja, esetleg bevételnövelést is biztosít.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete fontosnak tartja, hogy a településfejlesztés külön stratégia menedzsmenttel működjön, az operatív menedzsment mellett, a településirányítás számára ismert módon. A fejlesztési koncepciókban történő változások széles nyilvánosság biztosítása mellett történjenek, aktív társadalmassal, mivel ez a biztosítéka annak, hogy az elméleti fejlesztési tervekből azok valósuljanak meg, melyek tényleg a település jövőjét, hosszú távú fejlődését, fejlesztését szolgálják.

A **településfejlesztés** során – az alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási célú fejlesztések kivételével – figyelembe kell venni a következőket:

- az önkormányzat területrendezési terve a településfejlesztés egyik alapdokumentuma, amely kijelöli a településen belül az egyes településrészek funkcióját, jellegét, így a ciklus ideje alatt törekedni kell a településrendezési terv áttekintésére, szükség esetén a rendezési terv módosítására irányuló lépések megtételére, a rendezési tervben szereplő fejlesztések megvalósítására,
- törekedni kell a költségalapú bérlakásokra vonatkozó igények felmérése, azokhoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések rögzítésére, az ezekhez kapcsolódó új bérlakások építésére,
- azokat a fejlesztéseket, programokat kell előtérbe helyezni, melyek hosszú távon a népességszám emelkedését idézik elő, valamint munkahelyeket teremtenek,
- háttérbe kell helyezni azokat a fejlesztéseket, melyek a lakosság, vagy a vállalkozók nagyon szűk körét érintik, és mely fejlesztésekkel megvalósuló beruházás aránytalan nagy működtetési kiadásokkal jár.

Mivel a Képviselő-testület mandátumának időszaka alatt ismét jelentős **EU – 2021-2027.** pályázati források nyílhatnak meg, igaz a koronavírus helyzet mindezt jelentősen felülírja a következő időszakban. De fontos hogy a pályázati tevékenység a településfejlesztés egyik fontos eszköze maradjon, törekedni kell arra is, hogy az adott fejlesztés a megyei fejlesztési programhoz is illeszkedjen. Gyenesdiás Nagyközség további töretlen fejlődése érdekében törekedni kell az Európai Unió és hazai pályázatok adta lehetőségek minél hatékonyabb kihasználására. A pályázatok benyújthatósága érdekében a kiemelt fontosságú fejlesztésekre előre terveket kell készíteni –mivel gyakran nagyon szűk a pályázatokban a tervezésre, engedélyeztetésre megadott határidő.

Jövőbeni célok: Az önkormányzat a helyi **energiaszolgáltatás** terén törekszik az energia szolgáltatás infrastruktúrájának további fejlesztésére, korszerűsítésére pályázati, befektetői és önerős lehetőségeket keres az energiaellátás korszerűsítésére: megújuló energiák használatát helyezi előtérbe, közvilágítás további kiépítésére, korszerűsítésére törekszik, valamint naperőmű park kialakítását szorgalmazza a Faludi-sík 6 ha-os területén, az észak-nyugati közigazgatási határnál.

Az önkormányzat a tulajdonában és kezelésében lévő **köztemető** és **ravatalozó** üzemeltetéseket vállalkozói szerződésekkel lefedetten látja el. Az új Pilikáni nagytemető tervek szerinti megépítését, kegyeleti kialakítását fontosnak érzi a ciklus végére megteremteni.

A Képviselő-testület a helyi **közutak** fenntartásával kapcsolatban a közel 44 km hosszú közúthálózat olyan kialakítására törekszik, melyek megfelelnek a település igényeinek:

- Gyenesdiás Nagyközségen áthaladó 71-es sz. főút teljes felújítását szorgalmazza, a teherforgalom lekorlátozására törekszik, valamint a gyalogos átkelőhelyek biztonságosabbá tételét tartja kiemelt prioritásnak
- nélkülözhetetlen a belterületi utak folyamatos karbantartása, kátyúzása, rendbetétele; a DRV gördülő fejlesztési terveibe történő évenkénti fejlesztések megjelenését, az utak végleges rendbetételével
- lényeges a **csapadékvíz elvezető hálózat** folyamatos bővítése, korszerűsítése
- a hiányzó járdák /Széchenyi u, Béke u/, útszélesítések /Lőtéri/ pótlása szükséges,
- szükséges a KRESZ és egyéb táblák karbantartása, célszerűségük átvizsgálása,
- A Balatoni Bringakörút és a települési kerékpárút hálózat, már megtervezett komplex hálózati terv szerint megépítését szorgalmazza a MTÜ-nél
- a hegylábi erdei utak és csapadékvíz fogók kitisztítása is létfontosságú a jövőben (a klímaváltozás időszakában az impulzus jellegű felhőszakadások nagy károkat tehetnek.)

A Képviselő-testület indokoltan tartja a **közterületek** megfelelő színvonalon történő fenntartását, ennek érdekében a következő feladatokat határozza meg:

- fokozott figyelmet kell fordítani a közterületek gondozására, tisztán tartására (kiszervezetten vállalkozók által időben felkészülhetünk a főszezonra)
- folytatni célszerű a település-virágosítás programban történő részvételt, melyhez szükséges igénybe venni vállalkozók, önkéntesek segítségét

- gondoskodni kell a közterületek fásításáról, az előregedett, veszélyes fák kivágásáról és pótlásáról, egységes és jellegzetes fajú fasorok megjelenéséről
- figyelmet kell fordítani a köztéri építmények, alkotások, műemlékek, emlékművek állagának megőrzésére
- lehetőség szerint látványelemekkel (szobrok, pihenőpadok stb.) kell gazdagítani a közterületeket (Diási történelmi emlékpark folytatása)
- törekedni kell a meglévő játszóterek állagmegőrzésére, fejlesztésére; újabb játszóterek kialakítására,
- gondoskodni kell az intézmények környezetében a megfelelő gépjármű parkolóhely kialakításáról.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatának kötelező feladata az **egészségügyi alapellátás** biztosítása. Alapcélkitűzés, hogy Gyenesdiás polgárai által igénybe vett egészségügyi szolgáltatások továbbra is biztosítottak legyenek, lehetőség szerint színvonaluk emelkedjen. Ennek érdekében, figyelemmel kell kísérni a településen működő orvosi tevékenységeket, a házi, valamint a gyermek orvosi praxisok működését. A település lakóinak érdekeit szem előtt tartva válassza ki a szolgáltatót.

A Képviselő-testület a Gazdasági Program időtartama alatt az egészségügyi szolgáltatást a következő módon kívánja biztosítani:

- fenntartja és segíti az osztott praxisú háziorvosi ellátást és fogászati ellátást magán praxissal, valamint a gyermekorvosi ellátást és védőnői ellátást önkormányzati működtetésben; a rendelési órákon kívüli időszakban orvosi ügyelettel gondoskodik az egészségügyi szolgáltatások elérhetőségéről,
- pályázatok útján és önerősen is támogatja az egészségügyi ellátás színvonalát szinten tartó, illetve növelő fejlesztéseket, komplex egészségügyi centrum kialakítását a Jókai úti területén
- gondoskodik az intézmények építési, felújítása, átalakításai kívánalmainak feltárásáról, kiemelve később a fogászati szakrendelő és szolgálati lakás teljes kialakításának ügyét
- hangsúlyt fektet a parlagfű elleni védekezésre, támogatja a témával kapcsolatos ismeretterjesztést, illetve a parlagfű terjedése ellen küzdő akciókat.

A Képviselő-testület az **egészséges életmód közösségi feltételeinek** elősegítése érdekében a következő közszolgáltatásokat biztosítja, illetve az alábbi intézkedéseket teszi a szolgáltatás színvonalának emelése érdekében:

- gondoskodik az Önkormányzati Intézményi Étkeztetés (Étkezde) épületének felújításáról, a működéshez szükséges eszközöket biztosítja, a működés tárgyi feltételeit megteremti,
- szorgalmazza, hogy ebben a ciklusban megépüljön és működjön az új Művelődési ház és Ebédlő a COOP tető terében
- a Képviselő-testület, a Közös Önkormányzati Hivatal és az egészségügyi, szociális ellátást végző intézmények, személyek folyamatosan együttműködnek egymással az egészséges életmód feltételeinek javítása érdekében,
- támogatja azokat a kezdeményezéseket, melyek az egészséges életmóddal, az egészségmegőréssel, az időskorúak problémájával, a hátrányos szociális helyzetbe került személyekkel kapcsolatos felvilágosító, tájékoztató, segítő tevékenységre irányulnak,
- biztosítja, hogy a középületekben, közművelődési intézményekben dohányozni csak az arra kijelölt helyen lehessen.

A **köztisztaság és településtisztaság, hulladékgazdálkodás** közszolgáltatás biztosítása érdekében az önkormányzat:

- a hulladékszállítás jelentősen átalakult és újabb átalakítás is várható, továbbra is gondoskodik a kommunális hulladék elszállításáról és ártalmatlanításáról, melynek lakosságot terhelő költségeit optimalizálni szükséges,
- felhívja a figyelmet a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára; gondoskodik arról, hogy a településen továbbra is jól működjön a háztól történő szelektív hulladékszállítás

- évente legalább egy alkalommal megszervezi a háztól történő lomtalanítási és lim-lom akciót,
- biztosítja azt, hogy a közterületekre hulladékgyűjtő edények megfelelő számban legyenek kihelyezve, illetve rendszeres időközönként ürítésre kerüljenek, kiemelt módon, a Piacon
- az illegális hulladéklerakó helyeket feltárja és felszámolja (kiemelten a hegylábi erdei részek és a Faludi-sík),
- a jövő nagy kihívása a zöldhulladék elszállítás és annak rendezett megoldása, a helyi **komposzttelep teljes megszüntetése**; ezzel együtt rendszeres háztól történő **zöldhulladék járatnapok megszervezése** tavasszal és ősszel
- minden évben gondoskodik az önkormányzati közutak téli síkosság mentesítéséről és a hó eltakarításról,
- határidőkre, főképp a főszezonra és a nagyobb egyházi ünnepekre biztosítja a közterületek, 71-es út mente és a temetők tisztán tartását, a zöldfelületek gondozását /önkormányzati dolgozókkal és kiszervezetten vállalkozók bevonásával/
- szükség esetén gondoskodik rovar- és rágcsálóirtás megszervezéséről.

Az önkormányzat, mint óvoda fenntartó elkészítette a kapcsolódó önkormányzati minőségirányítási programját. A minőségirányítási program meghatározza a fenntartói elvárásokat, az ellátandó feladatokat.

Az önkormányzat az **óvodai ellátás** biztosítása, és színvonalának javítása érdekében a következő feladatokat látja el:

- gondoskodik az óvodai és bölcsődei ellátás megszervezéséről (Gyenesdiási Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde útján),
- áttekinti az intézményműködtetés formáját, a vonatkozó alapidokumentumokat,
- feltárja az intézmény építési, felújítási, átalakítási kívánalmait,
- intézkedéseket tesz az intézmények kihasználtságának növelésére, ennek érdekében támogatja az intézményt népszerűsítő programok szervezését, valamint az intézményeknek bemutatkozási lehetőséget biztosít az önkormányzat honlapján,
- az intézményeknél továbbra is kezdeményezni kell az energiatakarékossági szempontok előtérbe kerülését: a fűtés, a víz, és villamos energia költségek csökkentését, alternatív, megújuló energiaforrások korszerűsítését, jól szigetelő nyílászárók folyamatos cseréjét, a számítógépes hálózat bővítését, – segíti az intézmény pályázati tevékenységét, figyelemmel kíséri a benyújtott pályázatokat és azok megvalósulását,
- az önkormányzat a jogszabályban előírt kötelező eszközállomány biztosítására, pótlásra, az avultság, elhasználódás miatti cserére vonatkozó költségvetési tervet kér,
- szorgalmazza a nevelési és szociális intézmények közötti jó kapcsolat fenntartását,
- a mindenkori igények, lehetőségek és finanszírozási források figyelembe vételével törekszik Zöld Óvoda programok, a Zöld Hetek és más kulturális értékeket segítő kezdeményezések és projektek támogatására.

Önkormányzatunk a település általános iskolájának (Kárpáti János Általános és Művészeti Iskola) vagyongazdálkodását 2013. január 1-jei hatállyal átadta a Klebelsberg Intézményfenntartó Központnak, azonban az iskola épületének tulajdonosaként továbbra is gondoskodik azok felújításáról. **Szorgalmazza a Tankerületnél a komplex iskolafejlesztés megvalósulását**; a benyújtott *"Test és lélek"* - Egészség- és művészetfejlesztés - című pályázata jelentős infrastrukturális bővítéssel támogat, melyhez tartozó eszközbeszerzés már megtörtént. A beruházással többek között a következő fejlesztések valósulnak meg 2020-tól: új "B" típusú tornaterem, táncterem, informatikai terem, régi terem felújítása, 4 új tanterem, nyelvi labor, külső iparművészeti- és technika szaktanterem, futópálya.

Biztosítja a nagy múltú Gergely Napi programhoz járó megszavazott támogatási összeget és elvárja a Tankerulettől, hogy ez a rendezvény a továbbiakban is kiemelt fontosságú regionális program maradjon.

Az önkormányzat a **közművelődés és kultúra** tevékenységekkel kapcsolatban az előírt szolgáltatások biztosítása és a szolgáltatások színvonala emelése érdekében a következő feladatok ellátásának szükségességét fogalmazza meg:

- a könyvtár működtetése során intézkedéseket kell tenni a könyvtárlomány további gyarapítása érdekében, ehhez ki kell használni – az eddigiekhez hasonlóan – a pályázati lehetőségeket, fogadni kell a magánszemélyek, intézmények, vállalkozások könyv, elektronikus információhordozó, folyóirat, felajánlásait, illetve anyagi támogatását,
- ismertté kell tenni a könyvtári szolgáltatások körét,
- bővíteni kell a könyvtár eszköz ellátottságát, biztosítani kell az internet hozzáférést, az elektronikus információhordozók használatát,
- a könyvtári nyitva tartást az igényekhez kell igazítani,
- gondoskodni kell a József Attila Művelődési Ház és Könyvtár intézményének bővítéséről, a COOP tetős átköltözésről, amiben egy impozáns, a település egyik jelképévé válható Művelődési Központ jöhet létre,
- a Művelődési Ház és Könyvtár jövőbeni működésével kapcsolatban biztosítani kell a szükséges forrásokat ahhoz is, hogy új szemléletű – a jelenlegi megbecsült vezetés eredményeit és értékeit megtartó – menedzsment jöhessen létre, szinte három lábra eresztve Gyenesdiás kulturális és művelődés szervezői feladatait /Könyvtár; Szakkörök-kiállítások, állandó programok szervezése-klubélet; Települési nagyrendezvények-turisztikai nagyesemények/
- gondoskodni kell arról, hogy a kulturális, közművelődési feladatokat is ellátó civil szervezetek számára biztosítva legyen a működésükhöz szükséges közösségi hely, kapjanak pénzügyi, anyagi támogatást a vállalt feladataik ellátásához, pályázati tevékenységüket segítse az önkormányzat,
- bemutatkozási lehetőséget kell biztosítani a helyi művészek számára (Antológia kötet bemutatók, kiállítások, Községházi esték),
- hagyományápoló tevékenység folytatása (Öreg napja, Keszeg és Borfesztivál, Szüret, Burgonya nap, Farsang, Nőnap, stb.),
- Pásztorház, Avar Történelmi Kiállítás, Talabér-féle Vízimalom, Dornyai Pince Múzeum működtetése, bővítése,
- szorgalmazni kell a település múltját bemutató tárlat fejlesztését (Községháza, Kulturális Monográfia Kötet)
- támogatni kell a helyi kiadványok (Gyenesdiási Híradó) megjelenését, nagyközségünk hírnevét öregbítő civil kezdeményezéseket, úgymint a Rügyfakadás tavaszünnepe, Márton nap, Gesztenyesütés, Táncház stb.

Az önkormányzat Képviselő-testülete fontosnak tartja a **szociális alapellátások** biztosítását, olyan szociális háló megteremtését, mely biztonságot nyújt a település lakosságának, fentiek értelmében az önkormányzat Képviselő-testülete a következő célok elérésére, megvalósítására törekszik:

- a szakmai követelményeknek történő megfelelés szem előtt tartása mellett Keszthely és környéke Kistérségi Társulás keretében fenntartott intézmény (SzSzK, Gondozó Szolgálat) kihasználtságának javítása érdekében szükséges intézkedések meghatározására,
- figyelemmel kíséri a Nevelési Tanácsadó kistérségi társulási formában való fenntartásának feltételeit, tárgyalásokat folytat a megyei támogatás biztosításának érdekében
- elvárja a hatékony gyermek- és ifjúságvédelmi munkát. Minden rászoruló gyermeknek a mentális problémák kezeléséhez intézményeiben megfelelő segítségnyújtást biztosít,
- a Képviselő-testület évente legalább egy alkalommal – illetve központi jogszabályváltozások miatt szükség szerint – felülvizsgálja a helyi szociális ellátások rendszerét meghatározó rendeletét, a következő szociális ellátásokat és szolgáltatásokat biztosítja: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, gyermekjóléti szolgálat, támogató szolgálat, fogyatékosok nappal ellátása fenntartása.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata gondoskodik a **környezet védelméről**, Környezetvédelmi Alapot működtet, melynek célja a szükséges környezetvédelmi intézkedések végrehajtása, a környezeti károk mérséklése, a környezeti ártalmak megelőzése, a természeti értékek megóvása és a környezetvédelmi oktatás, nevelés hatékonyságának erősítése. Jól működő operatív Környezetvédelmi és Településfejlesztési Bizottság segíti ezt a munkát, melynek révén környezet- és természetvédelmi civil szervezetekkel karöltve valósul meg a Környezetvédelmi Együttműködési Modell és az általa vitt társadalmiasított programok /madárkarácsony, egy ház – egy szőlő, egy ház – palántázz akciók, nevezetes zöld napi programok támogatása, szemléltetőeszközök kihelyezése, Ökoiskolai módszertani segítségnyújtás/

A **belvíz és csapadékvíz** elvezető rendszer kiépítése és karbantartása különösen indokolt valamennyi belterületi lakóúton és gyűjtőúton. Gyenesdiás Nagyközség a felszíni csapadékvíz, valamint a belvíz elvezetés (Harmat és Rózsa utcák környéke) megoldása kapcsán pályázati támogatásokra, uniós források bevonására törekszik (TOP, BM), továbbá kiemelt figyelmet fordít a villámárvizek kivédésére irányuló munkálatokra, jó együttműködésre a Bakonyerdő Zrt-vel; hegylábi vízfogók, átereszek építés, kiárkolások.

A katasztrófavédelmi törvény szerint a **polgári védelem** össztársadalmi feladat-, eszköz- és intézkedési rendszer, amelynek célja a lakosság életének megóvása, az életben maradás feltételeinek biztosítása és a lakosság felkészítése a katasztrófák hatásainak leküzdése érdekében. Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata a hivatásos katasztrófavédelmi szerv helyi szervének közreműködésével elkészítette és szükség esetén soron kívül is felülvizsgálja a település veszély-elhárítási és vízkár-elhárítási tervét.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata aktívan részt vesz a **közfoglalkoztatási** illetve munkaprogramokban, a továbbiakban is meg kell ragadni az értékteremtő és munkába állító közfoglalkoztatás programok által nyújtott lehetőségeket. Közfoglalkoztatottak segítségével biztosítható az intézmények működéséhez szükséges munkaerő (pl. takarítás, előkészítő munkák stb.), a közterületek karbantartása, szemétszedés, növényzet gyérítés, lombseprés, belvíz elvezető árkok, helyi közutak karbantartása (padkázás) stb. Ebben a Balatoni Vízügyi Igazgatóság volt mindig hathatós segítségünkre.

Az önkormányzat a **helyi tűzvédelmi** feladatok ellátása, illetve színvonalának javítása érdekében:

- a közös önkormányzati hivatal, illetve az önkormányzati intézmények vonatkozásában figyelemmel kíséri a tűzvédelmi szabályzattal való rendelkezést, tájékoztatást kér a szabályozások évenkénti felülvizsgálatának, a tűzvédelmi oktatás megtartásának és a kapcsolódó nyilvántartások vezetésének megtörténtéről,
- rendszeresen ellenőrzi a települési tűzriadó alkalmával alkalmazandó szirénák működőképességét.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében segíti a **helyi gazdaság megerősödését**, szorgalmazza a helyi ipart - vállalkozóbarát önkormányzati szemlélet fenntartásával - a helyi vállalkozásokat, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni.

Gazdaságfejlesztési tervei és vésztervei végrehajtásában az önkormányzat aktív szerepet szán a helyi jelentős vállalkozásnak, Szoroshadi Ipari Parknak. A kiépítésre kerülő Gyenesdiási Ipari Park hosszútávon egyesülhet a keszthelyi Ipari Parkkal és közös feltáró és kivezető utakkal segítheti azok megközelítését és lehetséges export-tranzitját (M77 bekötés révén).

A **Gyenes Pláza** továbbra is alkalmas korszerű technikával felszerelt inkubátorház kialakításául. Ideális feltételeket teremtve településünk és a térség kisvállalkozói, szolgáltatói számára; kivált képen, hogy már az idei év elejétől megtelepült a LigetPlex Cinema 300 és 120 férőhelyes nagytermeivel, igényes szolgáltatásaival.

A Helyi **Termelői Piac** (eredeti nevén balatoni autentikus Biopiac – BAB) a helyi és térségi kistermelők, őstermelők részére kínál értékesítési lehetőséget, melyet árusító standokon biztosít önkormányzatunk. A jövőben támogatni kell a *SZEZON bevásárló-közösség* átvevő ponti kezdeményezését a helyszínen, melynek fontosságára a mostani Covid-19 járvány is rávilágított.

A Képviselő-testület gondoskodik a környezetvédelmi szempontok érvényesítése mellett, a **turizmus minőségi fenntartásáról, fejlesztéséről**. Gyenesdiás hosszú távú érdeke, hogy - az ipari fejlesztési lehetőségek mellett - növelje a turizmus, az idegenforgalom szerepét a település gazdasági életében. A legfontosabb cél a fenntartható és minőségi turizmus fejlesztések biztosítása, a helyi önkormányzat és a helyi vállalkozók támogatásával. Ennek egyik fontos eszköze a **Gyenesdiási Turisztikai Egyesület erősítése**, az egyre bővülő kompetenciák és feladatok átadása.

Egyik legfontosabb bevételi forrásunk Balaton-parti településként a **strand**. Gyenesdiáson két strand található a Diási Játékstrand /többször volt az év balatoni strandja és mintaként szolgál/, valamint a Gyenesi Lidóstrand /a tavalyi évben teljesen átalakult, de meghittebb kisstand jellegét továbbra is őrzi/. A fő feladatunk, hogy évről évre magasabb színvonalú strandinfrastruktúra alakuljon ki a nyílt vízi fürdőhelyeken. Újuljanak meg a partszakaszok, a zöldfelületek, a vízparti lépcsők és a burkolatok, az öltözők és vizesblokkok, minden olyan minőségben, ami a 21. századi fürdőhelyektől elvárható, és ami a kiemelt turisztikai térségekhez méltó kiépítettséggel bír, ezáltal is növelve a régió turisztikai vonzerejét.

A **strandok turisztikai fejlesztése mellett** ki kell térni a **Balaton víz minőségének** kérdésére, annak megóvására, mert anélkül minden fejlesztés hiába való. A 2020-as évtől kezdve a Balaton védelme érdekében Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata megtette az első lépést annak érdekében, hogy a bojlis versenyekkel járó víz terhelés ne rontsa tovább a víz minőségét. Ettől az évtől már nem engedélyezi strandjain a nagyobb **bojlis** horgászversenyek megrendezését. Állami szerepvállalást várunk a kotrás – főképp Nyugati öblöt érintő - megindítására, az **algahelyzet** megoldására, mert a klímaváltozás korát élve látjuk, hogy milyen gyorsan megváltozhat a víz minősége és ez rendkívül károsan érinti a balatoni turizmust a jövőben. Szinte „időzített bomba”!

Az eddigi 10 év vonatkozásában is a fejlesztéseknél irányadó szempont a **családbarát** szolgáltatások bővítése volt. Cél továbbá, hogy a strandok a főszezonon kívüli élménykínálatukat is gazdagíthassák, teret adjanak tavaszi-ősz-téli rendezvények lebonyolítására, és hangsúlyt kapjanak az egészségturisztikai és a szezonhosszabbítást elősegítő szolgáltatások.

Turisztikai szempontból fontos:

1. Aktív turizmus kínálatai
2. Kulturális turizmus kínálatai
3. Gyenesdiási Turisztikai Egyesület vendégeket támogató, tagokat segítő tevékenysége
4. Turisztikai Iroda hatékony működtetése
5. TDM modell működtetése: a mikro-régió (kistérség) kínálatának összekapcsolása, komplex termékek létrehozása, ezáltal az idegenforgalom fellendítése, a látogatószám növelése, vevői elégedettség elérése, helyi turisztikai kínálatok kombinációja
6. A település kialakult árszínvonalának megőrzése
7. Üdülőtulajdonosok településhez való kötődésének, elégedettségének erősítése

Gyenesdiáson – és a Balaton-part többi településén is – a település Turizmusfejlesztési programjában megfogalmazott hosszú távú fejlesztési célkitűzéseknek kell eleget tenni:

- a Balaton régió arculatához kapcsolódó sajátos **image** kialakítása. Olyan egyéni, erőteljes arculatot kell kialakítani, amely lehetővé teszi, hogy a község kiemelkedjen a többi Balaton-parti település közül, alkalmas legyen több turistaréteg, célcsoport megcélzására, érdeklődésének felkeltésére. Fontos, hogy ezt a helyi polgárok is elfogadják és a turizmushoz való hozzáállásukkal (pl.: vendégszeretettel) ezt igazolják.

- hatékony marketing, egységes megjelenés a hazai és a nemzetközi piacon, mely szorosan kapcsolódik a térséghez és a Balaton régióhoz.

A kitűzött feladatok megvalósítása, a célok elérése érdekében az előző időszakban folyamatosan történnek lépések: Az elő- és utószezon kitolására ad lehetőséget a tavaszi és őszi Nyitott Balaton programsorozat, a horgászturizmus, a vitorlásturizmus, a természetjárás, a lovas és kerékpáros turizmus, melyek "*megtelepítését*" célozzák a part menti turisztikai egyesületek munkájukkal. Mindezeket Gyenesdiás Önkormányzata is támogatja, segíti.

A tömegturizmus erősödése helyett a minőség felé való elmozdulás nehéz feladat. A szolgáltatások színvonalát javítani kellene, illetve fontos feladat, hogy a jelenleg hiányos turisztikai metszetben változás történjen. Azzal, hogy a 17 km-re található Hévíz-Balaton repülőtér egyre több desztinációból szállítja az utasokat, komoly lehetőséget teremt új piacok a térségbe vonzására. Mindezek megvalósulásával javulhat a vendégösszetétel, a szolgáltatási színvonal, növekedhet a vendégforgalom, továbbá a szezon meghosszabbítása is eredményessé válhat.

A Balaton és környéke adta turisztikai lehetőségek:

A Balaton sajátosságai – édesvíz, sekély – elsősorban a kisgyermekes családok számára jelentenek erős motivációt. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni az aktív középosztály és szenior rétegek igényeit sem. Hogy ne csak a fürdés jelentsen élményt, szükséges az animátorok további alkalmazása, akik nemcsak a gyermekekkel való egyéni vagy csoportos foglalkozást biztosítanak, hanem felnőttekkel is foglalkoznak. Így fontos a vízi turizmus /strandok nyújtotta/ élményein túl a horgászat és a vitorlázás. De a természethez kötődő turisztikai lehetőségek tárháza is széles: túrázás, hegymászás, kerékpározás, lovaglás és lovas túrák a Keszthelyi-hegységbe.

Az egyéb vonzerőkre alapuló lehetőségek:

Sportolás /sportcentrum – füves és műfüves pályákkal, eredi tornapálya/ és borturizmus; valamint a felhagyott bányagödörök nyújtotta élmények. Ez utóbbi természetesen nem turisztikai attrakció. Maga a két felhagyott dolomitbánya messziről csúnya tájseb, közletről monumentális méretű katlanok, melyeket érdemes felkeresni. Mivel a bányák rekultivációja nem történt meg 30 éve, így a tulajdonos Erdőbirtokossági Társulat és az Önkormányzat az optimális utóhasznosítás lehetőségein dolgozik. A rendezési tervben is elfogadott elképzelések megvalósítása nagyban segíthetné Gyenesdiásnak a turizmus gazdaságban elfoglalt helyének a növelését.

A NATURA 2000 területekre vonatkozó előírásoknak megfelelően olyan utóhasznosítási lehetőségek kerülnek a következőkben felsorolásra, melyek illeszkednek a táj terepviszonyaihoz, és a lehető legkisebb mértékben avatkozik be annak táji megjelenésébe.

- Bob pályák kialakítása a területen, bekapcsolva a rekultívalatlan bányaterületet is
- Hegyi kerékpár pályák
- Adrenalin pálya kialakítása csúszó pályákkal
- Földtani ösvény, különböző földtani szelvények, vagy a bányászat történetének, akár a Balaton-felvidéki Geo parkkal együttműködve.

A turizmussal kapcsolatos kérdésekben (termékfejlesztés, településmarketing, kutatás, stb.) **a helyi desztináció menedzsment** szervezet, a Gyenesdiási Turisztikai Egyesület a felelős. A 2003-ban közös önkormányzati-vállalkozói finanszírozásban és kezdeményezésre, dél-tiroli mintára megalakult Gyenesdiási Turisztikai Egyesület bizonyítja, hogy az idegenforgalomból élő településen nem csak az önkormányzat, de a lakosság is felismerte a turizmus jelentőségét. Az egyesület több mint 100 tagot számlál, köztük a település turisztikai vállalkozóival és az önkormányzattal.

Fontos különbség az országban több helyen megtalálható egyesületeivel, szövetségeivel szemben, hogy nem egy szakmát (pl. szobakiadók) tömörít, hanem minden, turizmusban érintett vállalkozást.

Az egyesület a Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM) települési szintű modellje, melynek létrehozásával kialakult egy alulról építkező turizmusirányítási rendszer, amelyben a felelősség és a döntéshozatal a turizmus tényleges szereplőinek kezében van.

Más szóval az egyesület létrehozásával Gyenesdiás turizmusirányítása Magyarországon nemcsak egyedülállóvá vált, hanem követi a Nyugat-Európában működő turizmusirányítási rendszert: idegenforgalmi kérdésekben településszinten azok váltak kompetenssé, akik érdekeltek az idegenforgalomban.

Az egyesület tevékenységeinek összessége a látogatók Gyenesdiásra vonzására irányul, illetve, hogy az ottani tartózkodásuk során tökéletes utazási élményben részesüljenek.

Önkormányzat hosszú távú érdeke, hogy továbbra is biztosítsa a **nemzetközi kitekintést**, a kapcsolatrendszerek kialakítását más kultúrákkal, turisztikai és gazdasági szereplőkkel. Ennek érdekében:

- Tovább ápoljuk és elmélyítjük kapcsolatainkat Csíkszenttamás, Gaal testvértelepülésekkel, valamint a Diós nevű települések partner településeivel (Diósd, Dióskál, Diósjenő, Diósvizlő, Bihardiószeg, Disósförgepatony, Diósludas, Diósszék). Megvizsgáljuk a további kapcsolatépítés lehetőségeit is /kulturális civil szervezetek együttműködései – Egerszalók; hivatali együttműködések/
- Törekvéseink között szerepel, hogy ezekből a kapcsolatokból településünk vállalkozásai, lakói, intézményei is előnyt élvezzenek gazdasági kapcsolataik kibővítése során.
- Támogatjuk a nagyközségünkben az aktívan működő civil szervezetek nemzetközi kapcsolattartását, művészeti csoportok külföldi látogatását, cserelátogatásokat

A Képviselő-testület fontosnak tartja a **sporttevékenységekkel** kapcsolatos közszolgáltatások további biztosítását is. Ennek érdekében:

- szorgalmazza a közösségi teret is magába foglaló sportcsarnok építését a Nagykanizsai Tankerületi Központ helyi bázis iskola fejlesztésben,
- gondoskodik a település sportéletének (labdarúgás, asztalitenisz, röplabda, lovaglás, vitorlázás) helyt adó épületek és pályák folyamatos karbantartásáról, a Balaton utcai Sportcentrum rendben tartásáról,
- teljes nézőtéri lelátó kialakítását szorgalmazza és a fitness park – II. megépítését sürgeti
- támogatja a település sportegyesületeit, segíti és szorgalmazza a sportegyesület pályázati tevékenységeket (TAO)
- a sport szakosztályok működési feltételeit biztosítja,
- a lakosság egészségmegőrzése érdekében hosszú távon a sporttevékenységek középpontjába a gyermek- és ifjúsági sportot – ezen belül a testnevelést,–a versenysportot, az utánpótlás-nevelést valamint a szabadidősportot állítja.

Az önkormányzat Képviselő-testülete kiemelten kezeli a **gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat**. A kapcsolódó szolgáltatások körében ellátandó feladatok:

- évente felül kell vizsgálni a szociális ellátásokról és a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló rendeletet,
- a rendelet módosításnál figyelembe kell venni a gyermekvédelmi rendszer által tett jelzéseket, észrevételeket,
- társulási keretek között biztosítja a családsegítő és gyermekjóléti (Zalaszántói) szolgálat feladatainak ellátását.

Az önkormányzat a helyi **közbiztonsági** feladatok ellátása, illetve színvonalának javítása érdekében:

- támogatja a közbiztonság növelését segítő programok, tájékoztatók szervezését,
- a lakosság biztonságérzetének javítása, a bűnözés megelőzése és a felderítés hatékonysága érdekében kamerás térfigyelő rendszer bővítésére törekszik Gyenesdiás frekventált és veszélyeztetett területein,

- támogatja a helyi polgárőrség működtetését (szorgalmazza a polgárőr szervezet – Gyenesdiási Polgárőr Egyesület és a Vízi polgárőrség) aktív tevékenységét, helyet és irodát biztosít számukra, anyagilag támogatja működésüket),
- a strandi vendégpolgárőr státusz megtartására törekszik
- támogatja az országos ifjúsági polgárőr tábort, melynek már évek óta Gyenesdiás ad helyszínt
- javaslatokat, észrevételeket tesz a rendőrség helyi munkájának hatékonyabbá tételére, felhívja a rendőrség figyelmét a tudomására jutott, közbiztonságot veszélyeztető körülményekre, anyagilag támogatja a Balatongyöröki Rendőrőrs működtetését,
- a polgárőrség és a rendőrség együttműködését erősíti, a szükséges technikai feltételeket biztosítja, fejleszti,
- bűnmegelőzési programokon történő aktív részvételre törekszik, népszerűsítve azokat.

A **helyi tömegközlekedési** feladatok ellátása, és színvonalának javítása érdekében az önkormányzat Képviselő-testülete felülvizsgálja a megállóhelyek korszerűsítésének szükségességét. Településünk közigazgatási területét a 71-es útvonalon haladó tömegközlekedés és a Faludi úti rendszeres bejárás biztosítása érint helyi járatokkal. Hasonlóképpen a MÁV Algyenesi megállója és Diási Vasútállomása is biztosít rendszeres utazási lehetőséget a térség több pontjára.

Önkormányzatunknak később gondoskodnia kell arról is, hogy a helyi civil szervezetek, csoportok fellépéseikre, utazásaikra ettől függetlenül eljussanak, ezért középtávon indokolt egy közösségi használatú kisbusz beszerzése.

Az önkormányzat közigazgatási feladatait az Gyenesdiás Közös Önkormányzati Hivatal látja el. A **közigazgatás** megfelelő színvonalának biztosítása érdekében szükséges:

- a szolgáltató jellegű közigazgatás hatékonyabb megteremtése, Gyenesdiáson és Vállus társ kisközségen egyaránt
- az informatikai lehetőségek fejlesztése a modern kor követelményeihez való igazodás, felzárkózás követelményét jelenti, így törekedni kell a nagyközség honlapjának és közösségi média közérdekű hírekkel történő bővítésére,
- a Képviselő-testület működésével kapcsolatos közérdekű adatok honlapon keresztül történő hozzáférésére,
- az elektronikus közigazgatási szolgáltatások, ügyintézés fejlesztési lehetőségeinek feltárására,
- a polgármesteri hivatal és az intézmények informatikai fejlesztésének irányainak kijelölésére
- a közigazgatás tárgyi és infrastrukturális feltételeinek javítása,
- térinformatikai rendszer kiépítésére.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata és a településen élők az elmúlt években korrekt kapcsolatot alakítottak ki a történelmi **egyházakkal**, amit folytatni és erősíteni kíván a jövőben.

A Képviselő-testület feladatául tűzi ki annak vizsgálatát, hogy melyek azok az önként vállalt feladatok /átadható kompetenciák/, melyeket a **civil szféra** partnerként átvállalhat, természetesen meghatározott erőforrások biztosítása mellett és megfelelő együttműködési keretek között. Az önkormányzat nem kivonulni akar bizonyos kötelezettségek ellátása vagy vállalt feladatok elvégzése alól, hanem más típusú koordinációt kíván felvállalni.

Fentiek értelmében szükséges egy átfogó civil stratégia kialakítása, mely meghatározza, hogy az önkormányzat milyen célok elérése érdekében, mely közszolgáltatási, illetve problématerületeken, milyen feltételekkel és garanciákkal számít a társadalmi öntevékenységre, milyen formákat preferál az egyes területeken.

Ezzel erősítve közösségeit, a társadalmi szerepvállalást és a helyi identitást.

3.4 Szociális gondoskodás

Ifjúsággal való törődés

Gyenesdiás nagyközség közössége népességügyileg jó korfával bír. Az időskorúakkal való törődés mellett éppen ezért kiemelten fontos a jövő nemzedékével való foglalkozás.

Ennek érdekében szükséges:

- A gyermek és ifjúsági korosztályok aktív részvételének, szerepvállalásának biztosítása, a fiatalok bevonása a döntés előkészítéstől a végrehajtásig tartó folyamatba, véleményük megkérdezése az őket érintő témában, a döntések meghozatala előtt.
- A gyermek és ifjúsági korosztály szabadidő eltöltése helyszíneinek folyamatos fejlesztése, a szabadidős tevékenységekhez szükséges személyi és tárgyi feltételek megteremtésének támogatása.
- Gyenesdiás játszótereinek korszerűsítése, bővítése, újak létesítése.
- Közösségi klubhelység kialakítása, a gördeszkás park népszerűsítése, ifjúsági és sport programok szervezése.
- A gyermek és ifjúsági korosztályokkal foglalkozó intézményeken belül állandó ifjúsági szinterek kialakítási feltételeinek elősegítése, konzultáció a Tankerülettel.
- A szenvedélybetegségek megelőzése érdekében települési drogstratégia kialakítása.
- A média megnyerése az egészséget támogató alternatívák terjesztésére a gyermek és ifjúság körében.
- Fiatalok munkanélküliségének visszaszorítása érdekében munkahelyteremtés segítése.
- Folyamatos ismeretterjesztő tevékenységgel meg kell előzni a fiatalok káros szenvedélyeinek kialakulását.
- Szervezett keretek között tartani a gyermek-képviselőterület találkozókat, a klímaköveti tájékoztatókat, bevonva a helyi gyerekeket a közösségi gondolkodás és a településpolitika kérdéseiben.
- Évente „Gyenesdiás fiatal tehetsége” díjat megteremteni a helyben tanuló vagy sportoló fiatalnak, aki kiemelkedő sport/kulturális/tudományos tevékenysége miatt Gyenesdiás nagyközség büszkesége lehet és a település hírnevét gyarapítja.
- Gondozni a „település sportjáért” kitüntetésekkel a sportban arra érdemes ifjúságot.
- Újszülött érkezésekor a családnak járó 40 ezer forintos babatámogatását meg kell tartani.

Időskorúakkal való törődés

Gyenesdiás időskorú lakosságának növekedése fokozottabb megbecsülést, gondoskodást igényel. Az önkormányzat szociális alapellátási feladatai a rászorulóknak étkeztetést, házi segítségnyújtást, családsegítést, idősek nappali ellátását, fogyatékosok nappali ellátását, támogatószolgáltatást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást biztosít. Ki kell alakítani a szép korúak művelődési és klubéleti lehetőségeinek új formáit, színtereit. Meg kell teremteni számukra az informatikai kultúra megismerésének a feltételeit. A 75 éven felülieket karácsonyi csomaggal ajándékozza meg az önkormányzat minden évben, amin nem szabad változtatni. Az Öregek Napi programmal az önkormányzat évek óta meghívja a 65 év feletti időseket egy közös találkozóra (disznótoros, műsoros délután).

Ezáltal a képviselők, civil szervezetek képviselői megismerkedhettek olyanok problémáival, akik sok esetben ki sem tudtak mozdulni a lakásukból. Ki kell dolgozni egy idősügyi cselekvési tervet.

3.5 A helyi adópolitika célkitűzései

A helyi adópolitikát a pénzügyi szükségletek, valamint a lakosság és a vállalkozók teherbíró képessége közötti optimális egyensúlyt megteremtve kell kialakítani. Az önkormányzat saját bevételei közül legnagyobb mértékű bevételi forrás a helyi adó bevétel.

Az önkormányzat gazdasági helyzetének javítása, a lakossági igények jobb kielégítése érdekében szükséges a helyi adók mértékének folyamatos évenkénti felülvizsgálata. Ez most különösen fontos a COVID – 19 után!

A következő öt évre vonatkozó adópolitika kialakítása érdekében tételesen felül kell vizsgálni adónemenként a lehetőségeket és a fennálló helyzetet (építményadó, telekadó differenciált emelése, valamint a 2021-től remélhetőleg kötelező és nem felfüggesztett IFA emelése a javaslatom).

Célkitűzések:

- Az adóalanyok teherviselő képességének figyelembevétele
- Az adóellenőrzések hatékonyságának növelése. IFA adó motiválás Gyenes Kártyával, vagy más turisztikai ösztönzővel, ez a Turisztikai Egyesület feladata!
- Az igazságos teherviselés érdekében további adótárgyak feltárása, az adózás kiterjesztése.
- Az adóhátralékok csökkentése bírósági végrehajtók további folyamatos bevonásával, a határozott végrehajtási intézkedések foganatosításával az adómorál javítása.
- A befizetések ösztönzése céljából gondoskodik az adózók tájékoztatásáról az adóbevételek felhasználásának tényleges céljait illetően.

Összességében a helyi adók esetében az önkormányzat Képviselő-testülete az adóztatást úgy kívánja kialakítani, hogy az egy meghatározott stabilitás, állandóság mellett, folyamatosan az önkormányzat biztos bevételi forrását jelentse, ugyanakkor igazságos, racionális és elviselhető is legyen az adózói kört illetően.

4 A MEGVALÓSÍTÁS MECHANIZMUSA

A Gazdasági Program elkészülte önmagában még nem garancia arra, hogy a felvázolt célok meg is valósuljanak. A megvalósítás alapvető feltétele a döntéshozók, a képviselő-testület valamint a végrehajtásban résztvevők kitűzött célok melletti elkötelezettsége.

A fejlesztési elképzelések megvalósításánál kiemelten kell kezelni az előkészítés, a finanszírozás kérdését. Nagy hangsúlyt kell fektetni a szükséges dokumentumok, tervek (pl. területrendezési tervek, projekt-tervek, előkészítő tervanyagok, megvalósíthatósági tanulmányok stb.) precíz előkészítésére.

Az önkormányzat a Gazdasági Programban meghatározott célkitűzések megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében a következő feladatokat rögzíti:

- Az önkormányzat áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot dolgoz ki az egyes vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, a felesleges vagyontárgyak kihasználására, valamint az egyes vagyontárgyak értékesítésére.
- Az önkormányzat sajátos működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni.

Törekedni kell olyan helyi adórendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi és környékbeli adópolitika elvárásainak, ésszerű és elfogadható mértékű terheket ró a helyi lakosságra, mindamelllett hatékony eszköze az önkormányzat saját forrás növelésének.

- A normatív állami finanszírozás nem fedezi csak különböző mértékben és arányban hozzájárul a feladatellátáshoz, melyet az önkormányzat helyben képződő bevételei nem tudnak az önkormányzati törvényből és más szaktörvényekből eredő szintű ellátás mértékéig biztosítani. A Képviselő-testület feladata, hogy nyomon kövesse a költségvetési támogatási rendszert és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekezzen kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket (azaz feladatokat igyekszik olyan formában, illetve feltételekkel megteremteni, hogy a legkedvezőbb összegű támogatást kapja).
- Az önkormányzat gazdálkodását, feladat-meghatározását a vonatkozó jogszabályi előírások mellett a település rövid és hosszú távú igényeinek, céljainak megfelelően alakítja. Ennek során figyelembe veszi a térségi és regionális célokat, kiemelten kezeli a térségi feladatok közös megoldását. Törekedni kell a jogi és gazdasági eszközök felhasználásával az ipartelepítés, turisztikai befektetés ösztönzés és egyéb munkahelyteremtés elősegítésére, a település lakosságának további növelésére.
- Az önkormányzat csak olyan kötelezettséget vállal, mely reálisan megvalósítható.
- Az önkormányzat törekszik arra, hogy a Gazdasági Programjában meghatározott célkitűzéseket lehetőség szerint, minél több pályázati forrás bevonásával valósítsa meg, az infrastrukturális elmaradottság kiküszöbölésére irányuló törekvések megvalósításánál. A fejlesztések megvalósításához eddig sem volt szükség hitel felvételre, lehetőség szerint ne is legyen. A Gazdasági Program stratégiai célkitűzései megadják a keretét a 2020-2025. évek közötti választási ciklus feladatait, vállalásait. A Gazdasági Programban rögzített célok megragadásával Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata egy nyílt, aktív és kezdeményező, kreatív, megújulni képes és egy belső és külső partnerekkel együttműködő önkormányzat tud maradni.

5 AZ ÖNKORMÁNYZAT KAPCSOLATRENDSZERE

Lakossági kapcsolatok

Az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a lakosság folyamatos tájékoztatását a közügyek alakulásáról. Ennek intézményesített eszközeit a jövőben is fenntartjuk:

A Képviselő-testület évente legalább egy közmeghallgatást tart, melynek helyszíne a Községháza nagyterme. Itt a nagyközség polgárai tájékoztatást kapnak az elmúlt időszak gazdasági és településpolitikai témáiról, ugyanakkor kifejtetik véleményüket közérdekű kérdésekben.

Gyenesdiás valamennyi háztartásába ingyenesen eljuttatjuk az önkormányzati kiadásban megjelenő Gyenesdiási Híradó havi újságot. Ezen keresztül is tájékoztatjuk a lakosságot a közéletéről, ugyanakkor teret biztosítunk a közvélemény megjelenítésének is.

A települési honlap folyamatos fejlesztésével közvetlenül is biztosítjuk az információáramlást.

Facebook oldalon online módon is tájékoztatjuk a lakosságot

A testületi ülések nyilvánosak.

Intézményesített kapcsolatok

Az önkormányzat működési alapelve az együttműködés a térségben és a településen jelen lévő szervezetekkel, szervezetekkel, így:

A nagyközség kistérségi szerepkörének erősítése érdekében együttműködünk a térség önkormányzataival mind a fejlesztési társulás, mind a hatósági ügyintézés érdekében. Együttműködésünk alapja, a kölcsönös előnyök figyelembe vételével, a konkrét feladatok megoldása.

Gyenesdiás közbiztonságának javítása érdekében támogatjuk mind az e célból alakult polgári kezdeményezéseket, mind a Balatongyöröki rendőrőrs működési feltételei biztosítását. Támogatjuk a helyi Polgárőr Egyesületet és a vízi polgárőröket.

Fontosnak tartjuk, hogy az önkormányzati intézményekkel, azok dolgozóival céltudatos, érdemi együttműködésre és problémamegoldásra törekvő kapcsolatrendszer alakuljon ki.

Támazkodunk a civil szervezetek véleményformáló és informáló szerepére. Rajtuk keresztül is közelebb kívánunk jutni a helyi társadalom valóságos igényeihez, véleményéhez, hogy együttműködésükkel is segítsük a polgári értékrend kialakítását, megszilárdulását.

Támogatjuk a történelmi egyházak tevékenységét. Velük érdemben együttműködünk, elismerve tevékenységük erkölcs és emberformáló szerepét, karitatív és közéleti szerepét.

Nemzetközi kapcsolatok

Az önkormányzat hosszú távú érdeke, hogy biztosítsa a nemzetközi kitekintést, a kapcsolatrendszerek kialakítását más kultúrákkal, gazdasági szereplőkkel. Ennek érdekében:

- Tovább ápoljuk kapcsolatunkat a már meglévő testvér és partner településekkel.
- Törekszünk a nemzetközi kapcsolatokat konkrét gazdasági kapcsolatokká bővíteni.

6 A GAZDASÁGI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK PÉNZÜGYI MÉRLEGE

A Gazdasági Program alapcéljai között határoztuk meg, hogy Képviselő-testület biztosítani kívánja a település működőképességét, az önkormányzat kötelező és önként vállalt közfeladatainak ellátásához szükséges gazdasági alapokat, a feladatok önkormányzati fenntartású intézményrendszeren keresztül ellátását a takarékoság, a gazdaságosság és hatékonyság elveinek figyelembe vételével.

A gazdaságélénkítést és munkahelyteremtést is szolgáló beruházási, fejlesztési célok meghatározásánál figyelemmel kellett lennünk az elérhető uniós forrásokra és a rendelkezésre álló saját erő mértékére.

A Gazdasági Program célkitűzéseit figyelembe véve el kell készíteni a ciklus pénzügyi mérlegét.

A COVID-19 után újraértékelésre kerülő 2020-2025. közötti időszakban is fő cél a költségvetési egyensúly megtartása, az önkormányzat likviditásának, vagyoni és pénzügyi helyzetének stabilitása.

A 2020. évi elfogadott költségvetésben a működési bevételek fedezetet nyújtottak eredetileg az önálló és részben önálló intézmények működési kiadásaira, fejlesztésekre, támogatásokra; de a 2020 tavaszán történt világvárvány hatása még nem ismert módon fogja befolyásolni ezt és a következő éveket egyaránt.

A fejlesztési célok megvalósítása szorosan összefügg a pályázati lehetőségekkel, az EU-s jelenlegi kifutó pályázati, valamint most majd tervezésre kerülő újabb 7 éves pályázati forrásainak maximális kihasználásával.

A Gazdasági Programban meghatározott célok megvalósítása – a COVID–19- től függetlenül is a jövőben - megköveteli a költségvetési fegyelem betartását, a szigorú takarékos gazdálkodást. Gyenesdiás az előző ciklusokban is így tudott épülni és fejlődni.

7 ÖSSZEGLÉS

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatának fő célja a nagyközség lakóinak szolgálata. Felelősséget érez a településért és munkájában érvényesíti a közérdek elsőbbségét az egyéni érdekekkel szemben. Célja a helyi értékek, természeti és épített környezet védelme, hagyományok ápolása.

Gyenesdiás működésének és fejlődésének stratégiai elemei a gazdasági élet erősítése, az oktatásban az eredményes, korszerű és hatékony tevékenység tovább fejlesztése, valamint a település lakosságának közéleti aktivitására, tenni akarására építő önkormányzati munka. Az a célunk, hogy Gyenesdiás biztos megélhetést, új lehetőségeket adjon lakóinak.

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete Gazdasági Programjában meghatározott célok elérése érdekében minden jogszerű és etikus eszközt megragad és döntéseinél elsődlegesen fenti célokat tartja szem előtt.

Gyenesdiás, 2020. április 25.

Gál Lajos, polgármester

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatának képviselő-testülete

Záradék:

A Gazdasági Programot Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testületeszámú határozatával jóváhagyta.